

ZER- MESTER

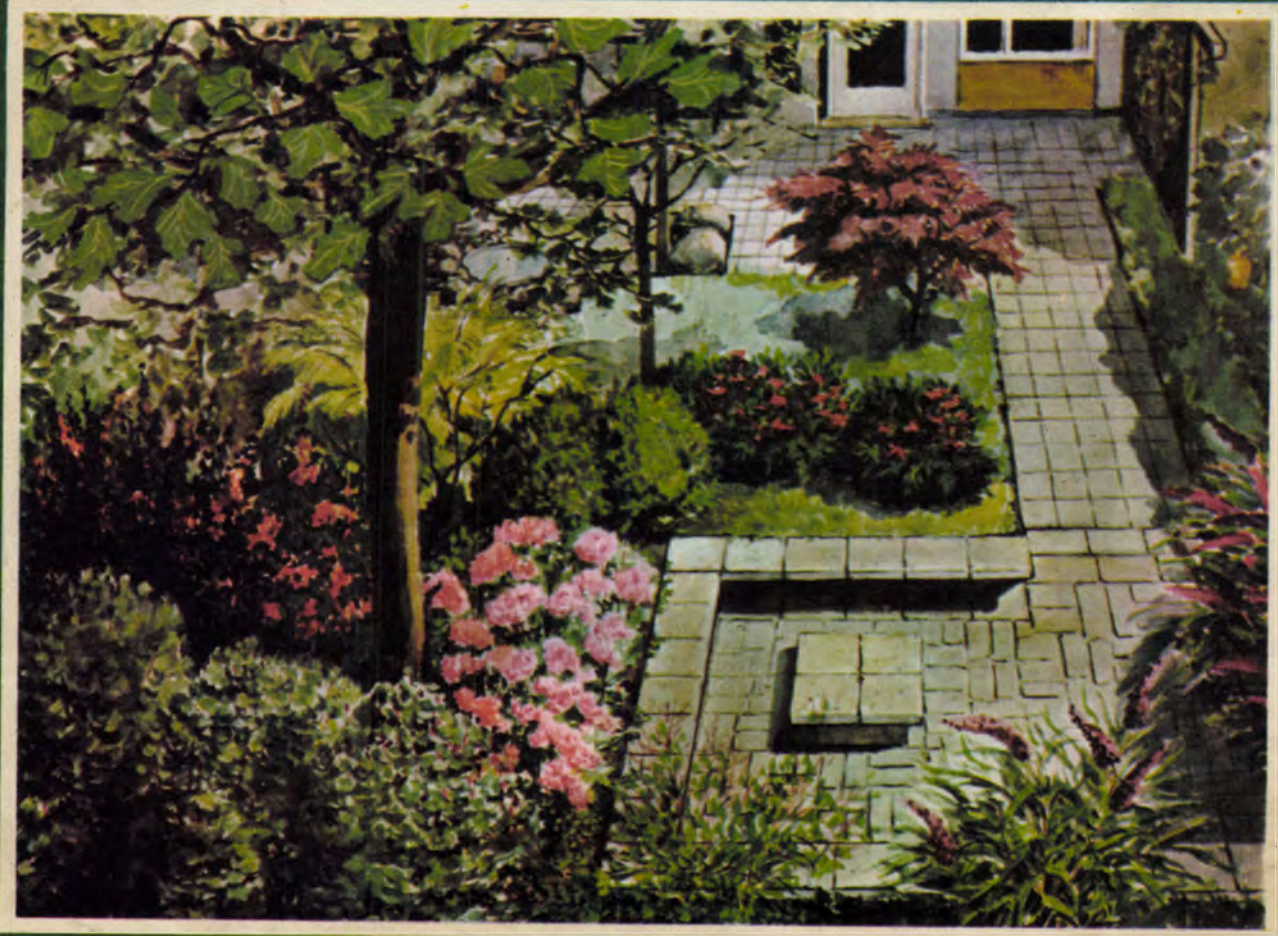

KOSBOR
fűnyírógép...
...2. old.

Dízcserje
lexikon...
...15-18. old.

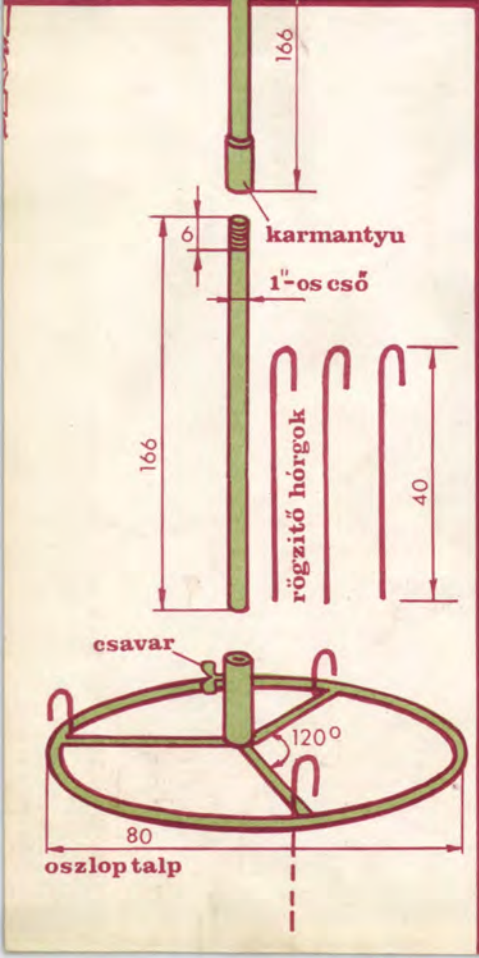
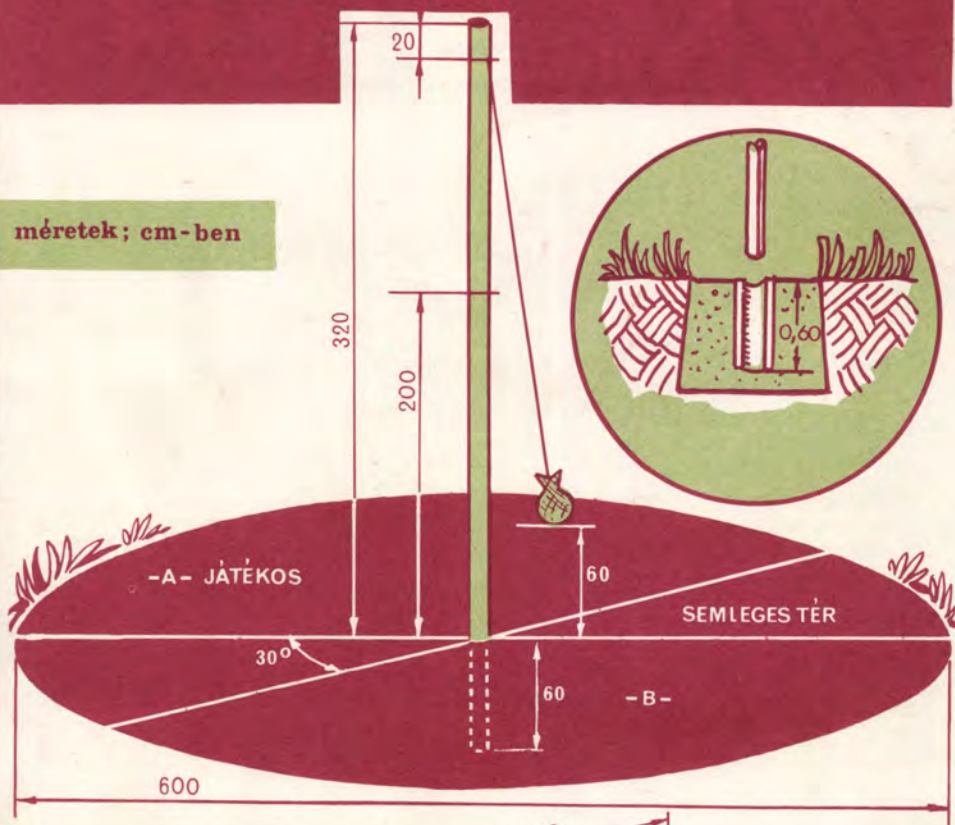
Kertbarátoknak...

MINI PÁLYA MAXI SIHER!

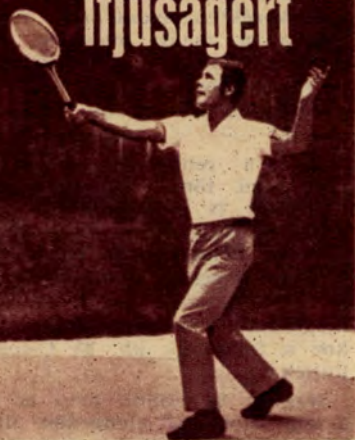

méreték; cm-ben

**A KAPU ANYAGA ;
51-57 mm-es cső
kitámasztókkal**

„Edzett ifjúságért”

Cikkünkben két olyan, kis területet igénylő sporteszközt mutatunk be, amelyekkel mini területen is maxi eredmények érhetők el.

LENGŐLABDA

Hazánkban még nem ismert a lengőlabda játék (Angliából származik). Pedig igen változatos, szórakoztató. A játékhoz szükséges felszerelés is egyszerű, hiszen szinte minden családban akad valamilyen labda és ütő, amelyekhez csupán egy oszlop felállítása szükséges.

A játéktér 6 m átmérőjű kör, amelyet két szemleges tér — a körszelet 30–30 fok — oszt ketté. A kör középpontjában áll a labdatartó oszlop. A játéktér talaja lehet füves, homokos vagy döngölt, csak sima legyen.

A játékhoz egy 3,80 m hosszú, 30–40 mm átmérőjű fémcső (vagy erősebb farúd) szükséges (a). A csövet betonba ágyazva is rögzíthetjük, de jobb megoldás, ha a földbe betonozunk egy 60 cm-es acélsövet (b), amelynek belső átmérője 1–2 mm-rel nagyobb, mint az oszlop külső átmérője. Így játék után a rúd kivethető.

Ha esetenként más-más helyen akarjuk felállítani az oszlopot (pl. kirándulás, táborozáskor), akkor két-három darabból, **menetes kar-mantúkkal** (c) állítsuk össze, úgy csomagtartóban is könnyen szállítható. A darabokból álló rúd felállításához egy oszloptalp (d) kell készíteni. Ez egy 60–80 cm átmérőjűre hajlított fémcső karika, amelybe 120 fokként egy-egy merevítőrudat kell hegeszteni. Az oszloptalp közepére kerül az oszloptartó hüvely (15–20 cm hosszú acélső), amelyben csavarral — oldalról — rögzíthető az oszlop.

Az oszloptartó gyűrűt 3 db, kb. 40 cm hosszú, 5–6 mm átmérőjű acélhuzalból készített **tartó kampóval** (e) rögzítsük a talajhoz.

A rúd — a talajtól 3 m magasan — fúrjunk egy lyukat, s abba erősítsük az **akasztóhorgot**, amelyre — az oszlop felállítása előtt — a labdatartó zsinag felső végét akasztjuk. Egy 2–2,40 m hosszú ruhaszártó kötél alsó végére kötözzünk egy jó erős **műanyag hálót** vagy zacskót, s abba tegyük a labdát. Olyan szorosra kössük a zsinaget a háléhoz, hogy az erőteljes ütések hatására se repüljön ki a labda a pályáról. Időnként ellenőrizzük, hogy a zsinag és a háló nem sérült-e. Tanácsos a zsinag alsó végét kb. 30 cm-nyire **szigetelőszalaggal** körültekerni, mert a játék során ott a legnagyobb az igénybevétel.

A játék játszható tenisz-, tollaslabda- vagy pingpongütővel, aminek megfelelően teniszlabdát vagy könnyebb, kis műanyag labdát kössünk a hálóra. Mindig az **ütőhöz választjuk** a labdát, mert pl. a nehéz teniszlabda hamar tönkretenné a tollasütőt. (Ha nincs a háznál semmilyen ütő, akkor deszkából vágathatunk ki két darab körte formájút.)

Még egyetlen „kellék” szükséges: az oszlopra egy **jelölőgyűrű**. Ez rá is festhető, de jobb, ha egy színes szalagot erősítünk a rúdra, ami lejjebb vagy feljebb csúsztatható (ezáltal könnyíthetjük vagy nehezíthetjük a játékot.)

JÁTEKSZABÁLYOK

- Két játékos játszik egymás ellen.
- A terelet és a kezdés jogát a játékosok sorsolással döntik el.
- A kezdő játékos határozza meg az ütési irányt, és igyekszik a labdát úgy ütni, hogy az a választott irányban, a jelölés feletti az oszlopra tekeredjen (az ellenfél ellenkező irányban üt). Akinek ezt sikerült elérnie, az egy pontot kap.
- A terelet és az adogatást minden pontnyerés után felcserélik.
- A játék előre meghatározott pontig vagy ideig játszható.
- Hibának számít, ha:
 - az ütő a zsinórt éri,
 - az ütés az oszlopot éri,
 - a játékos kilép a saját játéktérterületéről,
 - a játékos megérinti az ellenfelet.
 Ezek a hibák fél hibaponttal büntetendők, amelyeket a játék végén le kell vonni.

Kezdekör a játékos a zsinórt jól kifestve, fejmagasságban tartja a hálóra kötött labdát, és jó erősen megüti. Úgy, hogy az „inga” feszes maradjon és a labda megközelítően vízszintes körpályán repüljön.

Az ütési irány a játék folyamán lehetőleg mindig vízszintes, vagyis a talajjal párhuzamos legyen.

Még csak annyit: nem elég a sporteszközöket megépíteni, felállítani — rendszeresen használni is kell azokat.

KOMBINÁLT KAPUNK

egyaránt használható egykapus focihoz, kézilabdához és kosárlabdához. Használatával csak egyhatod akkora pálya szükséges, mintha ehhez a három labdajátékhoz külön-külön építenénk kétkapus pályákat. A kombinált kapu méretei és szerkezeti elemei jól láthatók szemközti oldalunk jobb alsó ábrarészletén.

H. I.

A MAGYAR

KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
BARKÁCSOLÓ FOLYÓIRATA

1976. 7. szám, XX. évfolyam
Főszerkesztő: SZÜCS JÓZSEF

Szerkesztőség:

1051 Budapest V. ker., Münnich Ferenc utca 15.
Telefon: 317-324

Postaküldemények: 1361 Budapest, 501 Pf. 34

Tanácsadó szolgálatunk:

1054 Budapest V., Beloianniz u. 10.
Telefon: 120-787

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Dr. PETRUS GYÖRGY

Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay utca 16.
Telefon: 116-660. Megjelenik havonta egyszer.
Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Hírlap üzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy csekkbefizetési lapon (csekk számlaszám 215-96.162.)

Előfizetési díj: negyedévre 12,— Ft,
fél évre 24,— Ft, egész évre 48,— Ft

Közlésre alkalmatlan kéziratokat, képeket, rajzokat nem őrzünk meg és nem juttatunk vissza

Index: 25 213

76.1770 Az Athenaeum Nyomda rotációs mélynyomása. A borító offsetnyomása

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

A TARTALOMBÓL:

CSALADI HÁZ — HÉTVEGI HÁZ	
KOSBOR fűnyíró	2
Flakon zuhany	14
Díszserje kislexikon	15
Földfűrők	22
EDZETT IFJÚSÁGÉRT	
Árboctenisz	1
Kombikapu	1
MUNKAMÓDSZEREK	
Beton-, új jelű cementből	20
Kalapáló ABC	28
Kivetőpánt pótlás	30
LAKÁSBÓL OTTHONT	
Páraelszívó (megismételve)	4
Szobaantenna	8
Paraván csuklatás	25
Könyvtámaszok	25
BALESETELHARITÁS	
Éjjeli bagoly	14
PB-gáz kezelés helyesen	29
AUTÓSOKNAK	
Mi kell a nagy túrára?	10
HIRADASTECHNIKA	
URH-adapter	3
Tv-antenna, erősítővel	8
Stereo fejhallgató-erősítő	26
NOP	7
OTLETPARADÉ	12

1976/7

KOSBOR

VN 30

villanymotoros fűnyíró gép

kissé hanyattbillentett, 15 fokban megemelt elejű gépet előre-hátra húzogatjuk.

A keréktengelycsavarok meglazításával a vágási magasság 30–40 mm között állítható. Ritkábban nyírt, elgazosodott területek nyírásakor jobb a nagyobb vágási magasság.

Még a rendszeresen gondozott, igen sűrű, tömött pázsiton végzett nyírásakor is előfordulhat a motor túlmelegedése. Ha a tekercsek 100 C-fokra melegedtek, a beépített hőérzékelő-kapcsoló a motor áramkörét megszakítja, s csak akkor zárja újra önműködően az áramkört, amikor a tekercsek kb. 85 C-fok alá hűltek.

Nagyon ügyeljünk arra is, hogy a kapcsolókar (1) elengedése után a kés néhány másodpercig még forog.

Ha a gépet új munkaterületre toljuk, csak a fogantyút markoljuk meg, a kapcsolókart ne érintsük, nehogy akaratlan behúzásával a fűnyírót üzembe helyezzük.

A nagy fordulatszám miatt nem különösebb követelmény, hogy a kés borotvaéles legyen, de időnként élesítésre szorulhat. 7 mm kulcsnyílású villáskulccsal a két késrögzőtő csavar könnyen le- és visszaszerelhető. Különösen ügyeljünk mindkét pengeél egyenletes és egyező élezésére, mivel a penge gyorsan forgó, és a súlyeltolódás már jelentős rázást eredményezhet. Ha nem is autókerek pontosságú centírozás a követelmény, de az egvensúlyba köszörült penge kiméli a belső részeket.

Érdemes a munka megkezdése előtt a területet gondosan átnézni, gereblyével a kövektől, gallyaktól megtisztítani, mert munka közben a belülről is zománczott házhöz ütdő kavics leütheti a védő festékréteget, sőt egyéb károkat is okozhat.

Fűnyíráskor célszerű a „terület-bejárás”, növeli a biztonságot, meggátolja a gép kábelének életveszélyes átvágását. Ezért egy-egy lenyírt sáv végén, megfordulásakor, a géppel a kábeltől, konnaktortól **távolodó irányba** forduljunk.

Nem régieskedő, hanem valóban ősi magyar szó a KOSBOR. Honfoglaló őseink a Kárpát-medencében ismerték meg ezt a szemnek kedves, sok változatban díszlő növényt. Erről nevezték el az új, hazai gyártmányú fűnyíró gépet, a Gázkészülékgyártó Vállalat konstrukcióját.

Műszaki adatok

Üzemi feszültség	220 V
Motorteljesítmény	450 W
Vágási sáv szélesség	30 cm
Vágóút magasság (állítható)	30–40 mm
Vágóteljesítmény	300 m ² /ó
Kábelhossz	20 fm
Súly (kb.)	9 kp
Tárolóhely-szükséglet	50×32×30 cm

Tanácsok

a hétféltelkükön ezermesterkedőknek a gép célszerű használatához és a hibalehetőségek csökkentéséhez.

A 220 V hálózati feszültség és a 450 W motorteljesítmény meg a nedves kert együttesen, a „veszélyes üzem” kategóriájába utalják a fűnyíró gépeket, azért ellenőrzött konstrukcióján módosítani, változtatni szigorúan tilos.

A gép 20 m hosszú csatlakozókábele különlegesen kopásálló, polikloropren burkolatú, 2×1 mm² keresztmetszetű, 750 V-os kültéri vezetékéből áll. Mintegy 125 m² nagyságú terület nyírását teszi lehetővé.

A gyepfelület alakja, nagysága és a csatlakozóaljzat (konnaktor) adott távolsága a nyírando területtől esetenként a kábel meghosszabbítását

teszi szükségessé. E célra csak **meg egyező keresztmetszetű és minőségű, sértetlen szigetelésű, gyárilag szerelt hosszabbítókábel** szabad használni. A nedves talajra helyezés helyett ajánlatosabb az időleges toldóvezetéket (annak végződését pedig mindenképpen) 1–2 m magasságban, pl.: stabilan álló fakarón rögzíteni.

Esős időben ne használjuk az elektromos fűnyírót, mert a vizes fűyeselek nemcsak betömődik a kés köré, s a burkolatban marad, de érintésvédelmileg is veszélyes. A kaszások ugyan esküsznek arra, hogy a harmatos szálak hajnalban könnyebben vágatók, de ez csak a sarlóra és a kaszára áll, a motoros fűnyíróra — köztük e gépre — nem.

Géppel nyírásra legalkalmasabbak a kora délutáni órák, amikor is a száraz (de nem az elszáradt!) fűszálakat könnyen, folyamatosan vágja és repíti a gyorsan forgó (2750 ford/perc), 40 mm-es vágópengejű nemesített rugóacél kés.

Elvadult, tarackos gyepen lassabban haladjunk. Ha túl magas a fű, végezzünk „elővágást” úgy, hogy a

Karbantartás

Egyszerű felépítéséből adódóan a fűnyíró kenést, olajozást nem igényel. A tisztán tartáson kívül tanácsos enyhén olajos ronggyal áttörölve tárolni. A balesetek megelőzése érdekében a gépbe **csak a csatlakozódugó aljzattól való kihúzás után szabad nyúlni!!!** Ez a gép új munkaterületre áttolásakor, a munkaközi szünetben, munka végeztével, kécsere alkalmával, a gép oldalára vagy hátára fordításakor is szigorú előírás.

Tallér Tóth Imre

URH műsorvevő adapter

Az adapter elsősorban magneto-fonfelvételhez és régebbi, még URH-sáv nélküli rádiókhoz használható, de erősítővel kiegészítve önálló műsorvevő készülékké fejleszthető. Felépítése egyszerű, így kezdő és szerényebb felszerelésű amatőrök is könnyen elkészíthetik (1).

Az első fokozat szuperregeneratív rendszerű. A földelt bázisú kapcsolásban működő BC-184 típusú tranzisztor kollektorához csatlakozik a bemeneti hangolt rezgőkör. Az emitterre történő visszacsatolást 10 és 45 pF-os kondenzátorokból összeállított kapacitív osztó oldja meg. A visszacsatolás nagysága a tranzisztor-munkapont eltolásával szabályozható. A szabályozó 15 kohmos lineáris potencióméter, lehetőleg jó minőségű legyen. Gyengébb minőségű potencióméternél a csúszka és a föld közé kötött 10 μ F-os elektro-

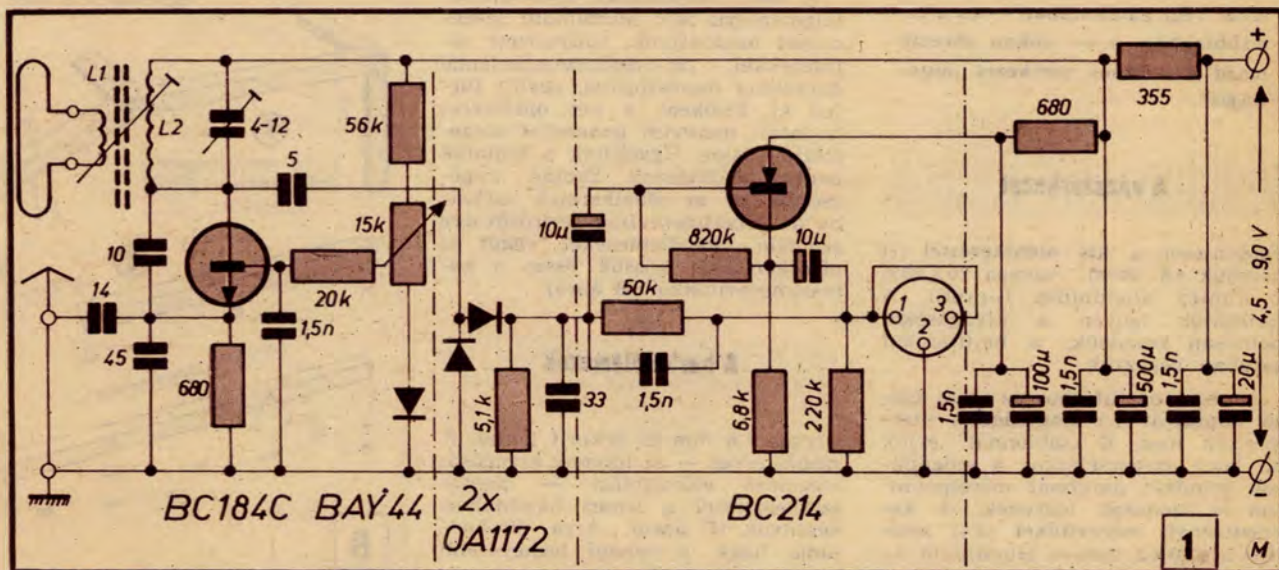
Mivel az antennának szoros csatolásban vannak a hangolt körrel, ezért más vezetékkel, fémtárgyakkal még szigetelten sem érintkezhetnek. Az L1 és az L2 tekercsek anyaga 1 mm átmérőjű rézhuzal (2).

A durvahangoló kondenzátor 4–12 pF kapacitású kerámia tárcsactrimmer. A finomhangolás induktív megoldású. A $\varnothing 5 \times 12$ mm-es ferritmag egy M 4-es csavarszár végén helyezkedik el (3).

A csavarszár két rögzített anyagban forgatható. Az anyák 1 mm átmérőjű rézhuzal lábakkal támaszkodnak az alaplemezre. A finomhangoló mechanizmust úgy helyezük el, hogy egyik szélső helyzetben a ferritmag teljesen behatoljon a rezgőkör tekercsére, míg a másik irányban legalább 3 mm-rel távolodjon el a szélső menettől. Ez a megoldás lehetővé teszi a stabil finomhangolást, és biztonsággal át-

A dipól induktív csatolásának mértéke az antennatekeres menetszámától, valamint az antenna- és rezgőköri tekercs kölcsönös helyzetétől függ. Itt célszerű a bemutatottól eltérő megoldásokat is kipróbál-

litkondenzátorral csökkenthető a beállításkor jelentkező zavar.

Az adapter dipól- és botantennával egyaránt működik. Jó vételi körülmények között a tv-szalagkábelből készített szobaantenna is megfelel. Botantennaként jó egy vízszintes, kb. egy méter hosszú huzal.

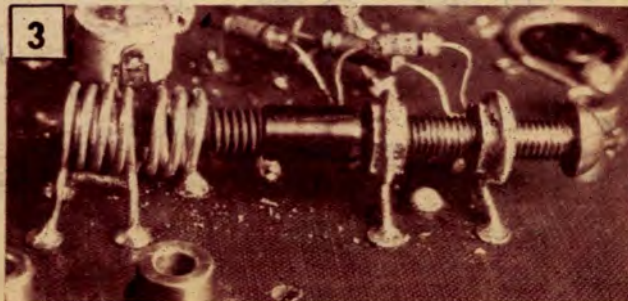
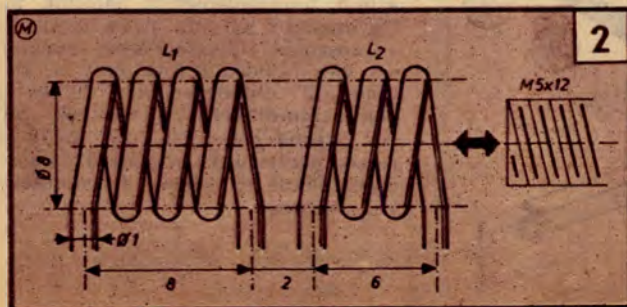
fogja a vételi sávot (66–73 MHz). Vételkor a legkedvezőbb behangolási helyzetet a potencióméter és a vasmag együttes mozgatásával találhatjuk meg.

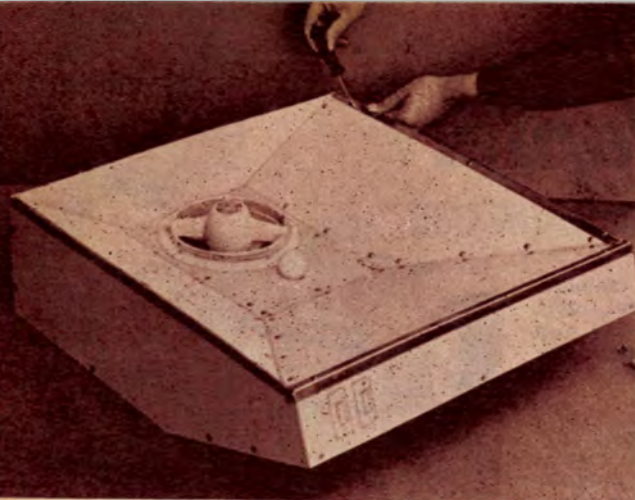
A szuperregeneratív rendszerű készülékek két kritikus pontja az antennacsatolás és a visszacsatolás.

ni. Pl. szorosabb csatolásnál a rezgőköri tekercs az antennatekeresen belül helyezkedik el.

A botantenna 14 pF-os kondenzátoron át csatlakozik az első tranzisztor emitteréhez. Nagyobb kon-

Folytatás a 26. oldalon

Konyhai pára-

Közkívánatra megismételve!

1972. 7. számunk középső tervrajzán és fotókkal illusztráltan ismertettük a házilag elkészíthető páraelszívót. Olvasóink kérésére ismét közreadjuk a rajzokat és a technológiai leírást. Reméljük a nyár végi kánikulában — és a továbbiakban is — sokan élvezik majd e hasznos szerkezet „munkáját”.

A vázszerkezet

elkészítését a kis oldalkerettel (1) kezdjük (A ábra). Anyaga 20×20×2 mm-es alumínium L-profil. A hajlítások helyén a kivágásokat pontosan készítsük, a hajlításokat satuban végezzük.

A végső beállításhoz az idom külső kontúrját 1:1 nagyságban szerkesztjük meg. E „sablonnal” érjük el, hogy szegecseléskor a szögállások mindkét darabnál méretpontosak és azonosak legyenek. A keresztirányú merevítőket (2,4) szintén 20×20×2 mm-es alumínium L-

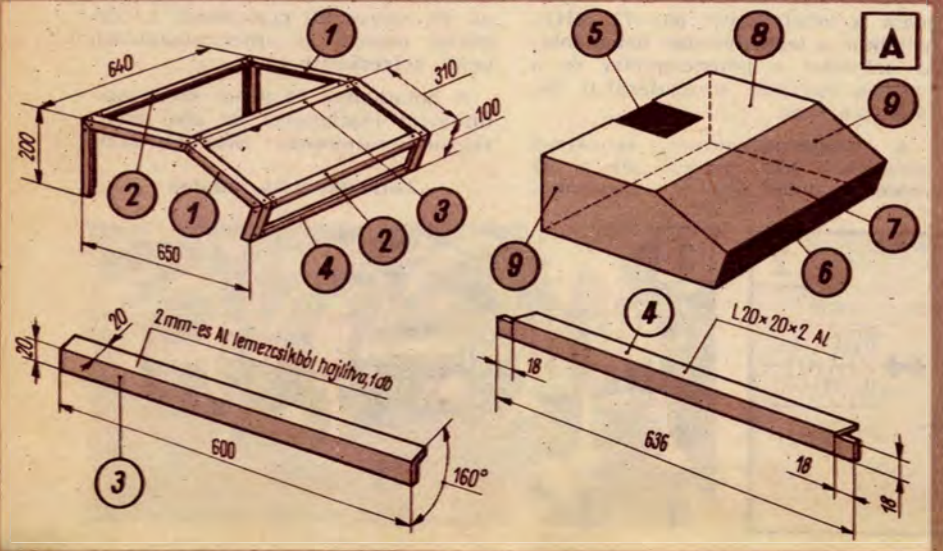
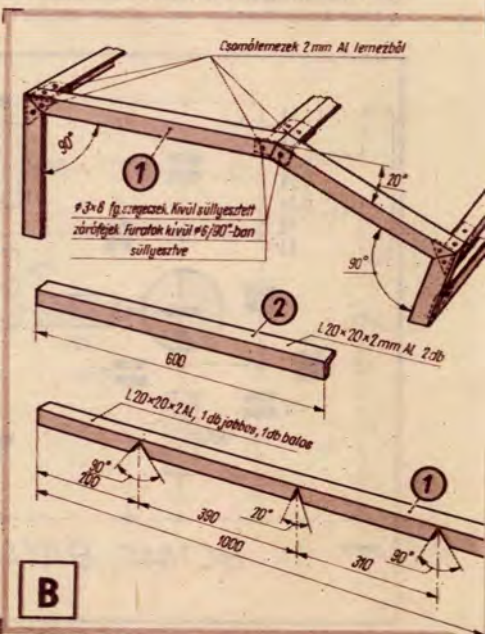
profilból szabjuk le, illetve készítsük el. A merevítő (3) anyaga 40×2 mm-es alumíniumlemez sáv, amelyet középvonala mentén hajlítunk 160°-osra. Az összeerősítéshez szükséges csomólemezeket ugyancsak 2 mm-es alumíniumlemezről alakítjuk ki.

A szegecskötésekhez 3×8 mm-es félgömbölyű fejű alumínium szegecsek használunk, süllyesztett zárófejekkel. Az összeszegeszelendő darabokat összeszorítva, együtt fúrjuk ki. Elsőként a két oldalkeretet hajlatait merevítő lemezeket szegecseljük össze. Ügyeljünk a hajlatok pontos beállítására. Ezután szegecseljük be az oldalkeretek sarkiba a keresztmerevítők felerősítésére szolgáló csomólemezeket, végül az oldalkereteket kössük össze a keresztmerevítővel (B ábra).

A burkolólemezek

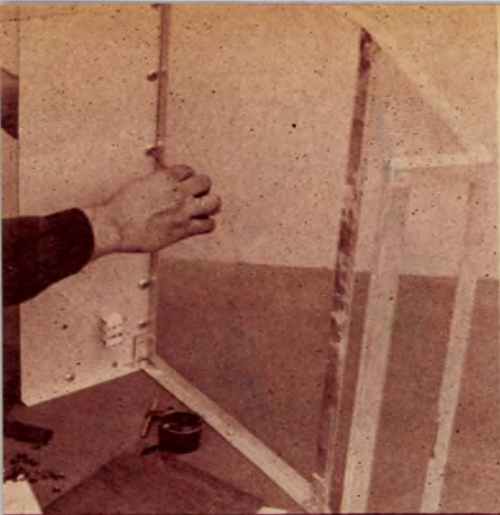
anyaga 1,6 mm-es dekorit lemez. A szabástervet — az idomok kivágását megelőző előrajzolás — pontos szerkesztéssel a lemez hátoldalára készítsük (C ábra). Arra törekedjünk, hogy a lehető legkevesebb

hulladék adódjon. Sűrű fogású fűrészsel (pl. fémfűrészlappal) vágjunk. A lemezszeleket csiszoljuk vagy reszeljük egyenesre. A ventilátortartó lemez 182 és 35 mm átmérőjű nyílását, valamint a homloklemezen (6) az elektromos kap-

csalók helyét lombfűrészsel vágjuk ki. Végül a körbecsiszolt lemezeket készítsük el a felerősítéshez szükséges 4,2 mm átmérőjű furatokat.

Összeállítás: Elsőként a hátsó borítólémezt (5) szereljük a vázra M 4×4-es hengeres fejű csavarokkal. A menetmagfuratok helyét a már kifűrt burkolólemezeiről jelöljük át. Ugyanekkor jelöljük át és fúrjuk ki a készülék felerősítésére szolgáló 6,5 mm átmérőjű furatokat is. Ezután az oldallemezeket (9) és a homloklemezeket (6) erősítjük fel. A burkolólemezeket M 4×10-es rozsdamentesített lencsefejű lemezcsavarokkal és kúpos díszalátétekkel rögzítjük.

A burkolólemezeket így csavarozzuk fel

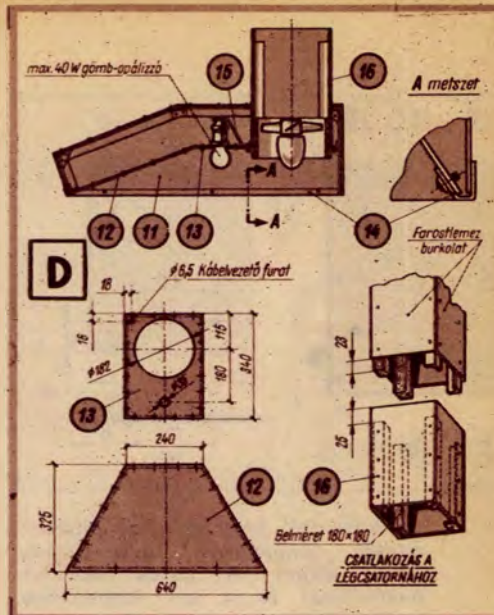
hátsó merevítőborda (10) helyét. A bordát 20×20×2 mm-es alumínium L-profilból készítsük el, és hátulról, lemezcsavarokkal erősítsük a borítólemezhöz.

A belső borítást a lemezcsavarokkal elől a keresztmerekítőhöz (4), hátul a merevítőbordához (10) erősítsük. A két oldalsó élt 30×1 mm-es alumíniumlemez sávból hajlított díszlécekkel (14) zárjuk le. Ezeket csak a belső borításhoz rögzítsük, 3-3 db lemezcsavarral. A 3 mm-es furatokat itt a dekoritlemezbe készítsük. Tetszetősebb lesz az elszívó, ha a homlok- és belső borítólemez találkozásánál levő élt is tartsuk díszleccsel.

A ventilátort

Miután a vázszerkezetet a hátsó, az oldal- és a homlokburkoló lemezekkel kimerevítettük, összeállíthatjuk a belső burkolatot (11, 12, 13). Összeerősítéséhez a gúla élei mentén 30×1 mm-es alumíniumlemez csíkból hajlított összefogó lemezeket és lemezcsavarokat alkalmazunk. Az 1 mm vastag lemezbe 3 mm átmérőjű furatokat készítünk a lemezcsavarok számára. Ezután helyezük az összeállított belső burkolatot a hátlemezeire állított vázba, állítsuk be és jelöljük meg a

és a csatlakozókat M 3×10-es anyacsavarokkal szereljük fel (D ábra). A ventilátor bordája a burkolat élével 45 fokos szöget zárjon be. Vezetékét 30 cm hosszúságúra vágjuk le, és a 6,5 mm átmérőjű furaton vezessük a két burkolat közötti térbe. Az izzófoglalat tartóját (15) 15×2 mm-es alumínium lemezből készítsük el. A foglalatra M 10×1-es anyával (vagy tojásközcsavarral) — a tartólemeze (13) pedig a ventilátor egyik felerősítő csavarjával rögzítsük. Az elektromos bekötés-

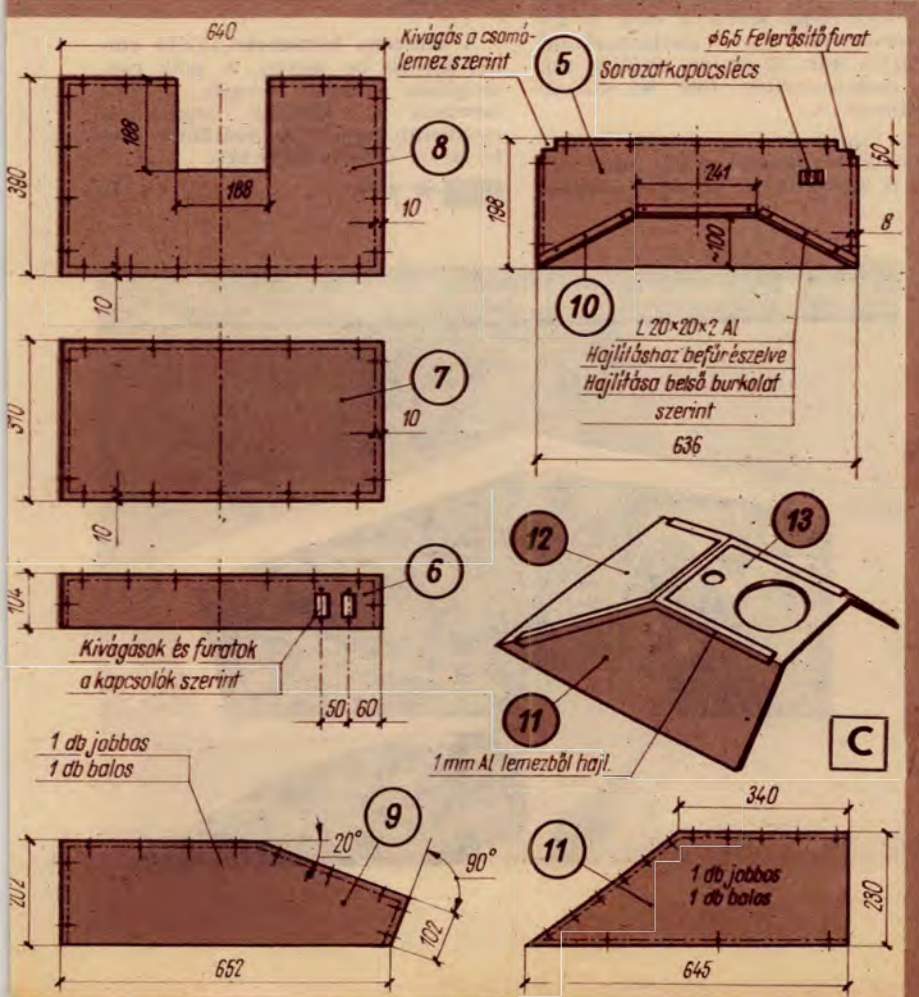

hez a hátsó borítólemezeire szereljük háromtagú sorozat kapcsolócsatlakozót, ún. csokoládészoritót (F ábra).

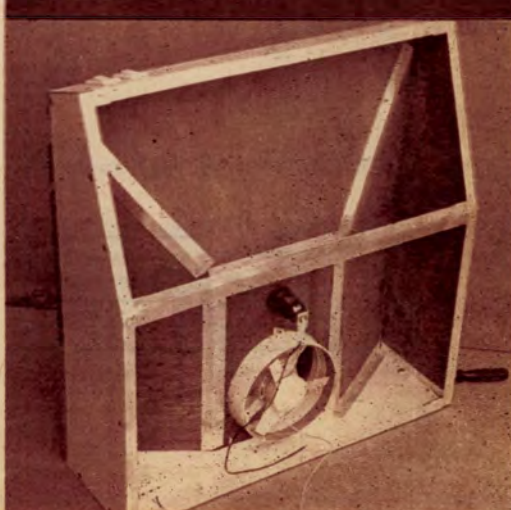
A légszűrő csatlakozócsonkját (16) 3 mm-es farostlemezből készítsük. Az összeerősítést a sarokba helyezett 20×20 mm-es fenyőléccel és 3×15-ös sárgaréz facsavarokkal, vagy 20×20 mm-es alumínium L-profil darabokkal és lemezcsavarokkal oldjuk meg. (Az utóbbi esetben az alumínium profilok végét az ábra szerint alakítsuk ki.)

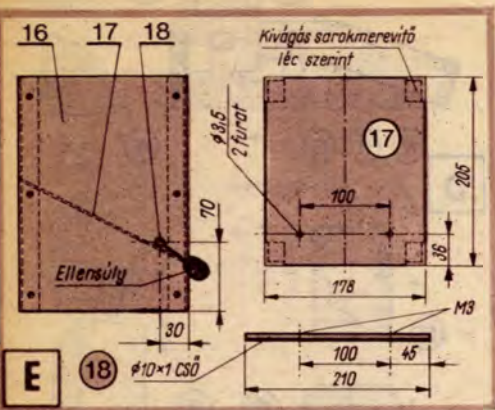
Elszívónkat kiegészíthetjük légelzárával is, amelyet a csatlakozócsonkban helyezhetünk el (E ábra). A lapot (17) dekorit lemezből vagy 1 mm-es kemény pvc lemezből vágjuk ki. A tengelyt (18) 10 mm-es sárgaréz csődarabból készítsük. A lap és a tengely összeerősítésére M 3×8-as félgömbfejű csavarokat használunk. A tengelyen a csatlakozócsonk első és hátsó lapjába fűrt Ø 10,5 mm-es furatokban fordulhat el.

A légelzárá „automatikusan”, azaz a ventilátor által létesített levegőnyomás segítségével működik. Hogy a nyitás könnyű legyen, a kiálló tengelycsonkra forrassunk 2 mm-es rézhuzalból kb. 60 mm hosz-

A felszerelt ventilátor

szű kart úgy, hogy az a lap teljesen nyitott állapotában függőlegesen, lefelé álljon. A karra szorított ólomsúlyal és a kar kismértékű meghajlításával a lapot úgy egyensúlyozzuk ki, hogy az a ventilátor beindításakor azonnal nyisson, de leállításakor biztosan lezárjon.

A csontot — a kialakítástól függően — 3×20-as facsavarokkal vagy lemezcsavarokkal erősítsük fel a lemezre (13). Végül a csont felszerelése után csavarozzuk fel a felső burkolólemezeket (7, 8) is.

Az elszívóernyőt

a tűzhely mögötti falfelületre szereljük fel. Az ernyő alsó síkja 175—190 cm-re legyen a padlószinttől (F ábra). Ezt a távolságot a falon vízszintes vonallal pontosan jelöljük meg, majd gondos méréssel tűzük ki az ernyő két végpontjának helyét. Csak ezután szereljük le a két oldalsó borítólemezt (9), majd az ernyőt az előrajzolt vonalhoz be-

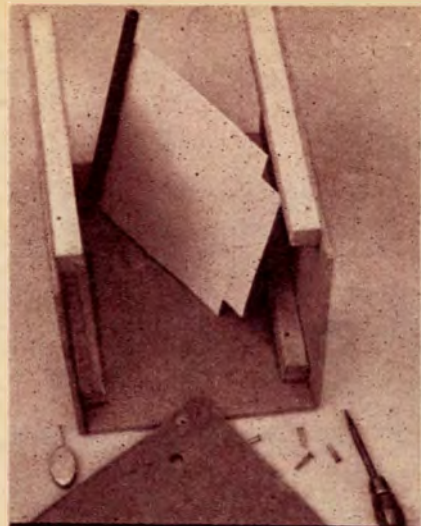
állítva, erre is jelöljük át a felerősítőcsavarok helyét. Az elszívót műanyag tiplikbe csavart, 6×45-ös félgömbfejú facsavarokkal szereljük a falra. Az oldalsó borítólemezeket csak a végleges elhelyezés után csavarozzuk vissza.

Amennyiben a konyhának különálló (más lakáshoz, lakóhelyiséghez nem csatlakozó) szellőzőcsatornája van, a levegő-elvezetés megoldása adott. Ha a szellőzőcsatorna több lakóhelyiséghez vagy lakáshoz csatlakozik, a bekötéshez engedélyt kell kérnünk, illetve meg kell vizsgáztatnunk, hogy a kürtökeresztmetszet elegendő-e az elszívó által szállított levegőtöbblet elvezetésére. Szűk keresztmetszetű vagy rossz huzatú kürtő esetén ugyanis előfordulhat, hogy az elszívónk által befűjt levegő a környező lakóhelyiségekbe vagy lakásokba áramlik.

Könnnyen megoldható az elvezetés, ha a konyhának használaton kívüli kéménye van. Olyan kéménybe azonban, amelyhez bármiféle fűtőberendezés vagy más készülék (pl. gázbojler) csatlakozik, tilos elszívót kötni!

Ha az elvezetés szellőzőkürtön vagy kéményen át nem oldható meg, kifúvónyílást kell készítenünk. Amennyiben a konyhánk fölött van padlástér, az elszívott levegőt legcélszerűbb egy függőleges csatornával közvetlenül a padlástérbe vezetni. A fűdém áttörését óvatosan végezzük, vigyázzunk, nehogy tartó fűdémgerendát sértsünk meg. A kifúvócsatorna a padlásburkolat szintjén min. 10 cm-rel nyúljon túl. A csatornanyílás fölé készítsünk védőtetőt is.

A kifúvónyílás a konyha oldalfalának mennyezet alatti áttörésével is kialakítható. De ilyen esetben

A csatlakozócsontba szerelt légelzáró lap

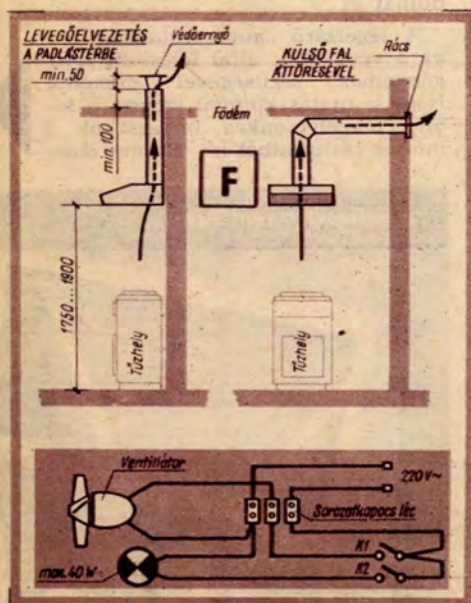
is legyünk óvatosak, nehogy egy fűdémgerenda felfekvését alávéssük. A nyílást a külső falfelületen kerámia díszráccsal vagy perforált lemezzel zárjuk le.

A csatlakozócsont légelvezető csatornáját — a már ismertetett módon — ugyancsak négyzet keresztmetszetűre célszerű készíteni. Azt közvetlenül a falra fektetve vesszük, s 0,8—1 méterenként műanyag tiplibe hajtott facsavarokkal rögzítjük.

A csatorna belmérete 15×15 cm-nél kisebb ne legyen. A szűk csatornában áramló levegő ugyanis nemcsak az elszívás intenzitását csökkenti, hanem a ventilátor motorját is erősen túlterheli.

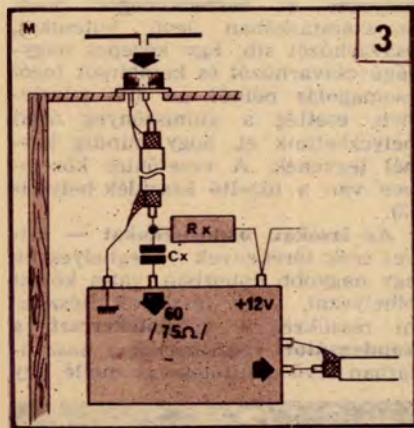
Cs. L.

A kész páraelszívót facsavarokkal erősítjük a falra

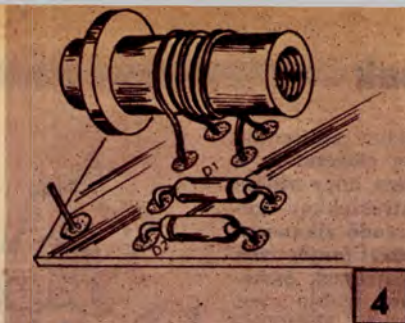
a lehetőséget az itt ismertetett antennánál is figyelembe vettük.

Az OIRT URH hullámsávban a magyarországi adók viszonylag közel helyezkednek el egymáshoz. Bár a legjobb vétel elvileg akkor érhető el, ha a vevőantenna pontosan az adó frekvenciájára méretezett, ezt a követelményt legtöbbször nem valósíthatjuk meg. Kompromisszumként a sávközépre méretezett, ún. szélessávú antennt használunk. Az így bekövetkező kis veszteségeket az általában nagy nyereségű antennák kiegyenlítik. Az URH vevőkészülékek első fokozatainak szelektálóképessége függ az antennától és a tápvonal illesztésétől is. Az URH-antennánál erre nem mindig ügyelnek, mivel a helyi vételnél az így bekövetkező minőségromlás alig észrevehető. Az apró hibák azonban — amelyek külön-külön nem jelentősek — összeadódva már számottevő vételi minőségromlást okozhatnak.

A mindössze két tranzisztorral

felépített, erősítővel kombinált speciális URH szobaantenna az előzőekben felsorolt hibákat mind kiszűri (1). A bemenetéhez kapcsolódó dipol két teleszkópantennából tevődik össze, amelyekkel az antenna hossza könnyen a hullámhosszhoz állítható. A túlvézelés ellen nyújt biztos védelmet a két szilícium dióda (D1 és D2). A két 1N4148 típusú dióda belső ellenállása egyben az antennakör impedanciaviszonyait is stabilizálja. A 4–20 pF-os forgókondenzátorral a bemeneti kör folyamatosan hangolható, s így az antenna erősítő előszelektója az egyszerű, egy frekvenciára méretezett antennaként a többszörösére növelt.

Az L1-es illesztőtekerccsen jut a nagyfrekvenciás jel a kéttranzisztoros kaszkód erősítőre, amelynek előnyös tulajdonságai, hogy nagy a bemenő impedanciája, jó az erősítése, kicsi a saját zaja, jó a stabilitása és kicsi a kimeneti impedanciája.

A nagy bemeneti impedancia a nagyfrekvenciás csatolásnál előnyös, mivel ezáltal az erősítő nem terheli a hangolható antennakört. A nagy erősítés a jel-zaj arány javulása szempontjából jó. A kis zaj feltétlen követelmény, mivel az antennaerősítőnek — mint az URH vevőkészülék első nagyfrekvenciás erősítőfokozata — saját zajánál kisebb zajúnak kell lennie. (Ellenkező esetben a vevőkészülék többszörösére erősítené az antennaerősítő zaját.) A legjobb, ha az antennaerősítő saját zaja a vevőkészülék első erősítőfokozatának az érzékenysége alatt marad. Ebben az esetben a vétel folyamán keletkező zaj csak a vevő zaja lesz. S mert a stabilitás lényeges követelmény minden nagyfrekvenciás áramkörnél, a kis kimeneti impedancia a további illesztések szempontjából döntően fontos. Így

az erősítőhöz csatlakoztatható távolabb elhelyezett antenna

is. E célra elsősorban a padlástérben elhelyezett szalagkábel antenna jöhet számításba (2). Az 1,25 m hosszú szalagkábel hurok-dipol talpponti impedanciája 240 ohm körüli, az 1,5 m hosszú szigetelt vezetőről készített egyenes dipol talpponti impedanciája pedig kb. 60–75 ohmosra adódik. Ennek megfelelően a levezető tápvonal 240 ohmos szalagkábel vagy 60–75 ohmos koaxiális kábel. Mindkettő közvetlenül csatlakoztatható az erősítő bemenetéhez. A megfelelő illesztés a C1 hangolása alkalmával, a vételi frekvenciára történő beállításnál automatikusan létrejön.

Az erősítő kimenete

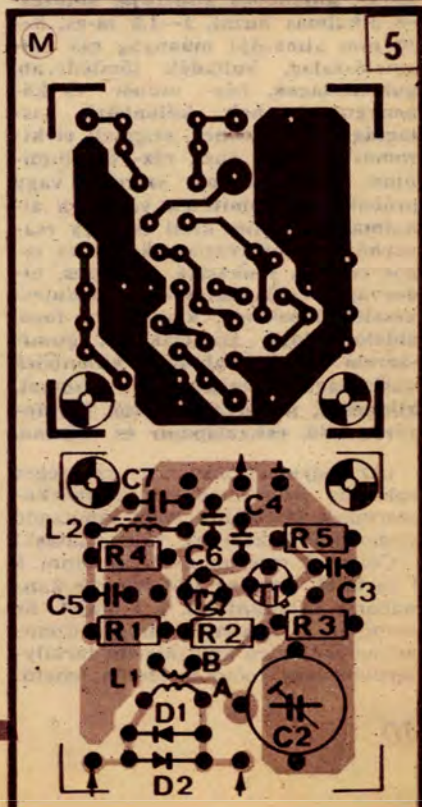
60–75 ohmos, így azt a vevőkészülékhez egy rövid, hasonló hullám-

ellenállású koaxiális kábeldarabbal csatlakoztassuk. Hazánkban az URH vevőkészülékek antennabemenetei szimmetrikusak és 240 ohmosak. A vevőkészülékek első fokozatai (és a további áramkörök) viszont aszimmetrikusak. A nagyfrekvenciás fokozatok illesztése körülbelül 60–70 ohmos, így a szimmetrikus 240 ohmos antennabemenet érdekében minden készülékbe egy illesztő és egy szimmetrizáló transzformátort építenek be. Az antenna erősítőjének kimenetét ezért az illesztő és szimmetrizáló transzformátor után, tehát a vevőkészülék első nagyfrekvenciás fokozatának aszimmetrikus, alacsony impedanciás bemenetéhez kell kapcsolni (3). A koaxiális kábel egyben az erősítő tápfeszültségét is szállítja.

Az Rx ellenállás 12 V-os tuner tápfeszültségnél 1,5 kohm, 15 V-nál 2,2 kohm. Az erősítő áramfelvétele 4,5 V-os tápfeszültségnél kb. 3 mA. Ettől függetlenül az Rx ellenállás értéke kis határokon belül változhat. Beállításkor a 7,5 V-os erősítő tápfeszültséget mérjük, és ehhez viszonyítva állítsuk be az 1 W-os Rx pontos értékét. A Cx kondenzátor 1 nF-os, kerámiaszigetelésű.

Az L1-es csatolótekerccs \varnothing 6 mm-es trolitur tekercestre készüljön, amelynek belsejében \varnothing 4 mm-es menet legyen, mivel a csatolóteker-

Folytatás a 27. oldalon

Túrára induló autósoknak

Az autó karbantartásához és az útközben előforduló hibák kijavításához nem minden esetben elegendők a kocsihoz kapott szerszámok. Ezért szükséges, hogy azokat speciális szerszámokkal és tartalék alkatrészekkel egészítsük ki. Minden hiba kijavításához elegendő alkatrészt természetesen nem vihetünk magunkkal, ezért fontos azok megfontolt kiválasztása. A tartalék alkatrészek összeállítását nagymértékben a gépkocsi típusa szabja meg, valamint az, hogy milyen hosszú útra indulunk. Külföldre például — ahol a helyismeret hiánya, a nyelvi nehézségek és egyéb gondok miatt körülményes az alkatrészbeszerzés — általában a következő tartalék alkatrészeket célszerű magunkkal vinni:

ékszíj, megszakító érintkezők, benzinszivattyú szelepek, benzinszivattyú membrán, gyertyagarnitúra, transzformátor, kondenzátor, elosztópipa, elosztófedél, izzók, biztosítékok, ragasztókészülék és foltok, tartalék tömlő, vontatókötél.

A felszerelést különféle apró szerelési anyagokkal, szerszámokkal és segédeszközökkel egészítsük ki, hogy a kisebb szükségjavításokat elvégezhessük, ne akadjunk el valahol az országúton.

Szerszámok és tartalék alkatrészek

Majdnem minden hibát kijavíthatunk — legalább annyira, hogy a legközelebbi szervizig eljussunk —, ha a kocsi van

különböző hosszúságú M 4, 6, 10, 12-es csavar (és hozzájuk megfelelő anya), különböző átmérőjű, kötözésre alkalmas huzal, 1—1,5 m-es, 8—10 mm átmérőjű műanyag cső szigetelőszalag, hulladék tömlő, ab, gumiszalagok, bőr-, műbőr- és kőpenygidarabok, különböző vastagságú kötözőzsineg, szigetelt elektromos vezeték, vas-, réz- és alumínium lemezdarabok, szerelő- vagy próbálámpa, tömitések vágására alkalmas erős olló, kicsi és nagy csavarhúzó, fémfűrészlap, kerek és lapos reszelő, lyukasztó, kalapács, hidegvágó, csillagkulcsok, villáskulcskészlet, laposfogó, kerekfogó, oldalesipőfogó, franciakulcs, gumi-szerelő vasak, valamint különböző vastagságú tömitőanyag (azbeszt, klingerit), műanyagragasztó, kipufogóragasztó, csiszolópapír és -vászón.

(Az egyes típusokhoz szükséges speciális szerszámokról a márkaszervizek szerelőitől vagy tanácsadó szolgálatától kérjünk tájékoztatást.)

Célszerű még magunkkal vinni 5 l tartalék benzint (jól záródó kannában), valamint kb. 2 l olajat. Ez nemcsak a váratlanul elfogyó üzemanyag pótlására kell, hanem tartály-sérülés vagy csőtörés esetén lehető-

vé teszi a továbbjutást. A benzint az alkatrészek mosásához, az olajat pedig a különböző részek kenéséhez is felhasználhatjuk.

Vigyünk magunkkal egy 2 l-es kannában vizet is, a hűtővíz pótlásához, és kéz-, valamint szélvédőmosáshoz. Ne feledkezzünk meg a tüzelő készülékről sem.

ELHELYEZÉS

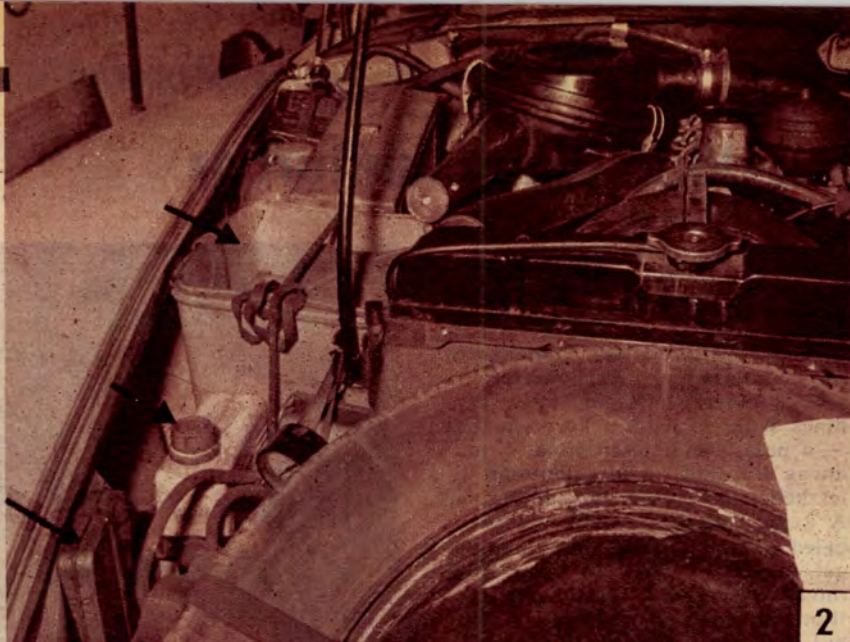
A felsorolt alkatrészeket, anyagokat, valamint a gyári szerszámkészletet úgy helyezzük el, hogy szükség esetén ne kelljen — pl. a pumpa miatt — kirkolni a csomagteréből az összes táskát, bőröndöt (1). Hely- és időmegtakarítás szempontjából is célszerű, ha a leggyakrabban szükséges szerszámokat a motorháztető alatt helyezzük el. Bár ez némi szerelési munkával jár, az erre fordított idő azonban javítások sokszorosan megtérül. A különféle szer-

számokat (pl. a kerékkulcsot, a pumpát, az emelőt, a melegragasztó foltprést) szorítóbilincsekkel, esetleg gumiszalaggal külön-külön felerősíthetjük a motortér alkalmas helyein (2).

A pótkerek melletti hely vagy a csomagter is jól kihasználható. Az első ülések alatti térben célszerű elhelyezni az összecsomagolt vagy szerszámtáskában levő kulcsokat, csavarhúzókat stb. Egy közepes nagyságú csavarhúzó és kombinált fogót csomagolás nélkül az ülés közelében, esetleg a gumiszőnyeg alatt helyezhetünk el, hogy mindig kéznél legyenek. A vezetőülés közelében van a tüzelő készülék helye is (3).

Az izzókat, biztosítékokat — mivel ezek törekenyek — leghelyesebb egy nagyobb dobozban, vatta között elhelyezni, vagy fészkeket készíteni részükre. A gyújtótékercset, a kondenzátort rögzíthetjük a használatban levő gyújtótékercs mellé. Így

nem sérül meg, és hiba esetén nem kell időt tölteni a felszereléssel, egyszerűen csak a vezetékét kell átkapcsolni.

Két szorítószalaggal vagy egy gumiszalaggal a **tartalék elosztófedelet** is felerősíthetjük a motortér alkalmas helyére. Az elosztófedélbe rakhatjuk az előzőleg ruhadarabba csomagolt elosztópipát.

Hosszabb utak előtt próbáljuk ki az **emelőt** és a **pumpát**. Hiszen előfordulhat, hogy használt kocsihoz használhatatlan szerszámokat adnak.

Új autónál lényeges a kocsiemelő rendszerének és az emelés módjának a megismerése, hogy ne útközben, defektjavításkor, idegeskedve kelljen még ezzel is foglalkozni.

A pumpa a pótkerék mellett is lényeges, például benzinellátási zavarok esetén a csővezeték kifűvítéséhez is használhatjuk. Ajánlatos csatlakozót készíteni egy elhasznált tömlőből kivett szelepházból.

Következő számainkban már a szerszámok használatát, vagyis a javítási és a szerelési munkákat ismertetjük.

Surányi Endre

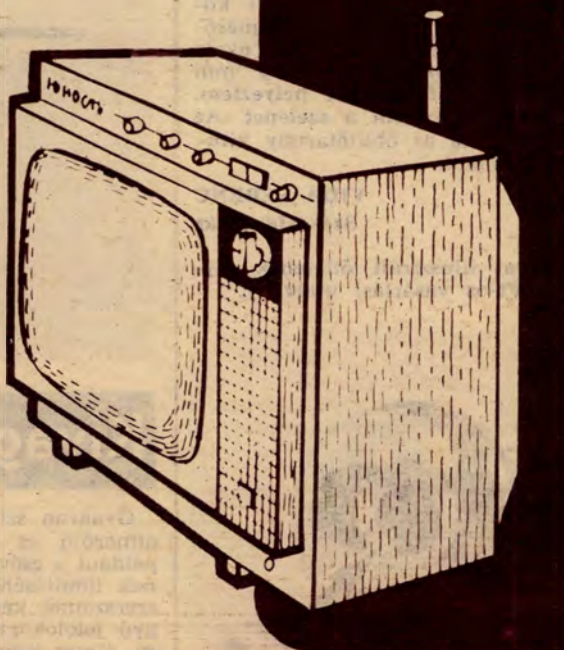
JUNOSZT televíziók

AMOVILL
Service

**GARANCIÁLIS
ÉS
GARANCIÁN TÚLI
JAVÍTÁSA**

Budapest,
V. ker. Váci utca 71.
Telefon: 188-693

(-)

Desztilláltvíz-föltő akkumulátorhoz

Amikor az akkumulátor celláit feltöltjük, gyakran melléfolyik a desztillált víz. Ennek elkerülésére készítettem kis töltőszervezetemet.

Egy kiselejtezett kézi hajlakkszórót alakítottam át. Az üvegcsőről a kisebb csövet letörtem, mert arra nincs szükség. Ezután kerestem egy — a palástján teljesen sima — műanyag kupakot, amely pontosan illeszkedett a gumitartály nyílásába. A kupak tetejébe lyukat vágtam, s beledugtam az üvegcsöves gumidugót, majd egy desodoros doboz fehér műanyag kupakját fűrtam ki a hajlított üvegcsőnek megfelelően. Végül desztillált vízzel megtöltöttem a tartályt, s enyhe nyomásra az üvegcsőből melléfolyás nélkül pótolom az akkumulátor celláinak folyadékát.

IFJ. TÓTH PÁL
Pécs

Fotókkal illusztrált ötletének díja
200,— Ft-os vásárlási utalvány.

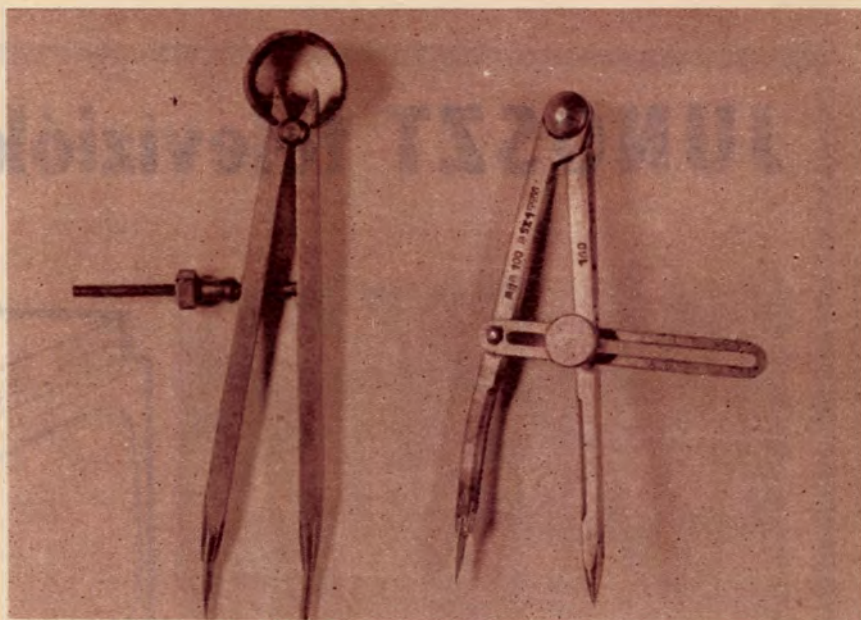
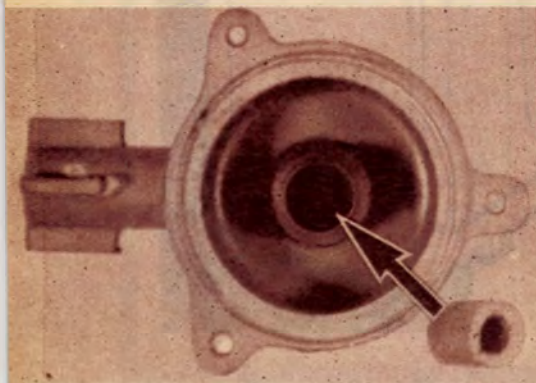
Szelepjavítás

A WC öblítőtartály membrános szelepének gumitömítése tönkrement. Emiatt a szelep nem zárt, így a tartályba állandóan csorgott a víz, majd a falra, illetve a padlóra folyt.

A MOFÉM-gyártmányú szelepet szétszereltem, s a szeleptányér közepén levő furatot 7,5 mm átmérőjűre bővítettem. A furatba nyolc milliméter átmérőjű, kb. 30 mm hosszú gumicső darabot helyeztem, majd összeszereltem a szelepet. Az átalakítás óta az öblítőtartály kitűnően működik.

VIDA FERENC
Székesfehérvár

Fotóval illusztrált ötletének díja
100,— Ft-os vásárlási utalvány.

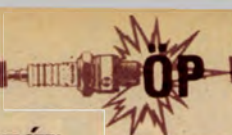
Kivágószerszám — tömítéshez

Gyakran szükség lehet különböző átmérőjű és vastagságú gyűrűkre, például a csövezetékek szerelvényeinek tömítéséhez. A kivágáshoz célszerszámot készítettem. Egy acélhegyű jelölőkörző egyik hegyét laposra, élesre köszörültem. A körzőhegy helyére vékony, éles acélpenge is erősíthető. A körzővel szabályos kör

alakú, tetszés szerinti méretű tömítéseket tudok kivágni bőrből, gumiból vagy egyéb anyagból.

PÁL JÁNOS
Jászberény

Fotóval illusztrált ötletének díja
100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Kulcs nélküli kapuzár

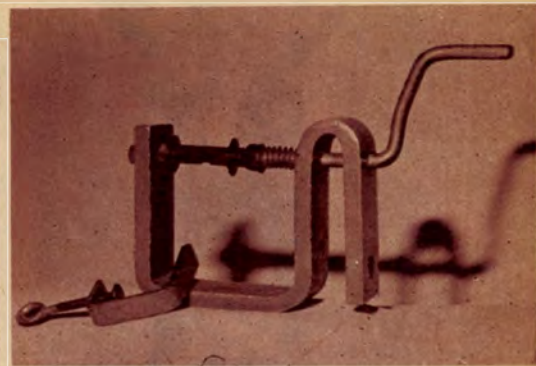
Kerti kapunk mindkét szárnyke-retére egy-egy $40 \times 40 \times 4$ mm-es szögvasat hegesztettem, de előzőleg mindkettőbe 20×10 mm-es rést vágtam, s egyik szárnyat félkerekre reszeltem. Egy hagyományos kaputámasz felső végére $20 \times 10 \times 6$ mm-es laposvasat hegesztettem, majd a felhegesztett szögvasfülek távolságának megfelelő hosszon 10 mm mélyen felréseltem.

A támaszt vízszintes helyzetben beakasztjuk a fülekbe, s amikor a

rúd másik végét leengedjük a földre, a kaput „bezártuk”. Ha a rúd kert felőli végét átfúrjuk, akkor csapszeggel rögzíthetjük a földbe betonozott kampóhoz, s így a kaput az utca felől lehetetlen kinyitni.

NÉMETHY GERGELY
Pápa

Fotókkal illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Filmtekerceselő — még egyszerűbben

Az EM-ben látott ötlet alapján, egészen egyszerű filmtekerceselőt készítettem egy 30×10 mm-es alumíniumrúdból és egy 8 mm átmérőjű acélhuzalból. Az orsótartó félgömbölyű fejű csavar. A hajtókar menetes végét két fémfűrészlap vastagságvira fűrészelttem be, s egy rugót, egy alátétet és egy anyát tettem rá.

A tekerceselőt lombfűrészszorítóval erősítettem az asztalra.

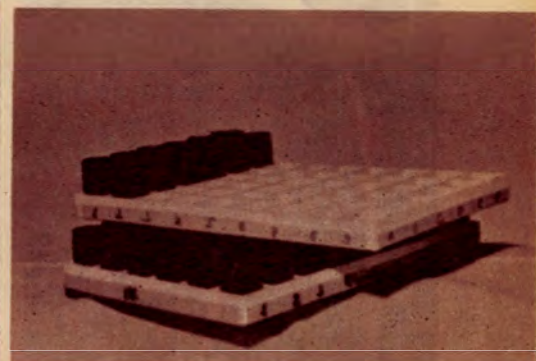
Filmtároló neonrácsból

Filmtároló dobozaimat neoncsövek törött fényterelő rácsaiból készítettem. A széleit lefűrészelttem, simára reszeltem, majd az aljára egy kartonlapot ragasztottam. A doboz oldalára betűket és számokat rajzoltam (a sakkasztalhoz hasonlóan), így a tárolt filmanyag pontosan kategorizálható.

Egy tálcában 54 tekerces film fér el (24×36 -os vagy 6×9 -es). Több tálcát tárolására megfelelő méretű, zárható, pormentes faláda készíthető.

KUTAS LAJOS
Budapest

Fotókkal illusztrált ötletének díja 200,— Ft-os vásárlási utalvány.

Ha rövid a karod . . .

A nehezen hozzáférhető csavarok szereléséhez szerkesztettem egy szerszámot. Egy fémpálcára (lehet hosszú csavarhúzó is) epokittal táblamágnest ragasztottam. Szereléskor az anyát a mágnesre helyezem, a hosszú nyél segítségével a helyére illeszttem, s az ellenoldalról rákapatom a csavart. Ezután már kulccsal és csavarhúzóval lehet szorosra húzni.

MELIS ZOLTÁN
Szentetornya

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

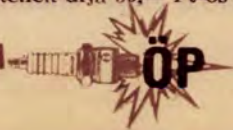

Újjvédő kézimunkához

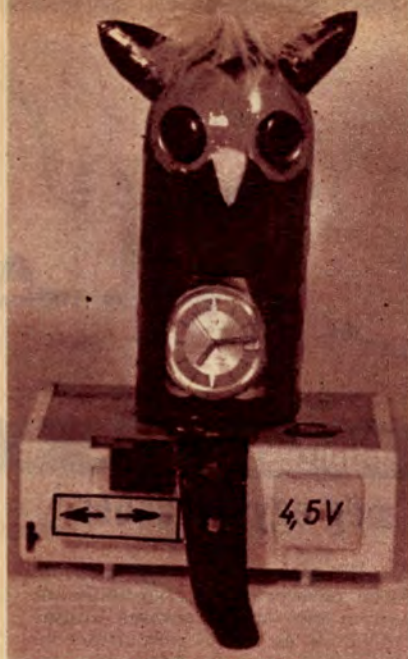
Nagyon sok hímzést készítek. Varrás közben a hímzőtüvel bal kezem mutatóujját minden alkalommal összeszurkáltam. Gondolom, másoknak is okoz kellemetlen perceket a tű. Néhány évtizeddel ezelőtt sokan használták kezük megóvására rugalmas, kemény anyagból készített újjvédőt. Sajnos, sehol sem kapható ilyen, ezért tejfőlös műanyag pohárból magam készítettem védőt. A vékony műanyagból ellipszis alakú darabot vágtam ki, majd főzőkanál nyelére tekertem, s erős fonállal rögzítettem, forró vízbe tettem és kihülésig benn tartottam. A fakanálról lehúzza a műanyag darab megtartotta hengeres alakját. Hímzéskor az ujjamra húzom, s azóta a hímzőtü nem okoz kellemetlenséget.

VARGA TERÉZIA
Bocföldre

Ötletének díja 50,— Ft-os utalvány.

ÉJJELI BAGOLY

Éjszaka, hajnalban ébredőknek, illetve a korán munkába indulóknak problémát okoz az óra megnézése, hogy a villanygyújtásra ne ébredjenek fel a család többi tagjai. Egyszerű megoldás segít a gondon; az izzóval ellátott, s a karórát befogadó kis éjjeli bagoly. Gombnyomásra az izzó felgyullad, és az órára világít. A szoba többi része sötét marad.

Vegyünk egy 25 dkg-os flakonos mézet. S miután a méz elfogyott, vágjunk az elejére hosszúkás nyílást, afölé pedig fessük fel a csőrét. Az így hozzáférhetővé vált belső részt alaposan mossuk ki, majd a kivágott flakonhulladékból formáljuk meg a két fület, és ragasszuk fel. Vágjunk a szemek helyére kis-méretű, \varnothing 4–5 mm-es lyukakat.

Vegyünk a Röltexben 2 db világoszöld, félgömbölyű gombot, azok lesznek a szemek.

Fűrészeljük le a flakon menetes végét, és a belső oldalra M 3-as csavarral erősítsünk egy zseblámpaizzó-foglalatot, melyre előzőleg vékony, szigetelt huzalt forrasztottunk. A foglalatba csavarjunk 4 V-os izzót. A huzalokat a furaton keresztül vezessük le a flakon alatti műanyag dobozba, amelyben elhelyeztük a lapos elemet.

Az áramkör megszakítására különböző megoldást mutatunk be. A fotón látható dobozon már eredetileg van beépített kapcsoló. De zárható az áramkör úgy is, hogy a flakon oldalának kismértékű benyomásával az oldalára csavarozott fémlap érintkezik a mellette fixen beépített fémlappal. A flakon elengedése után az áramkör ismét megszakad.

A szerelés befejezése után a műanyag flakont — a szemek kivételével — fújjuk be kívül-belül fekete kerékpárzománcsal. Az acetonnal fele-fele arányban hígított minizománc igen gyorsan szárad.

Kapcsoljuk be a világítást, és győződjünk meg róla, hogy alapos munkát végeztünk-e? Ha valahol kiszűrődne a fény, ott fújjuk le a flakont még egyszer. Végül ragasszuk be a gombszemeket. Kenjük be a flakon alját is ragasztóval, és nyomjuk a műanyag dobozra.

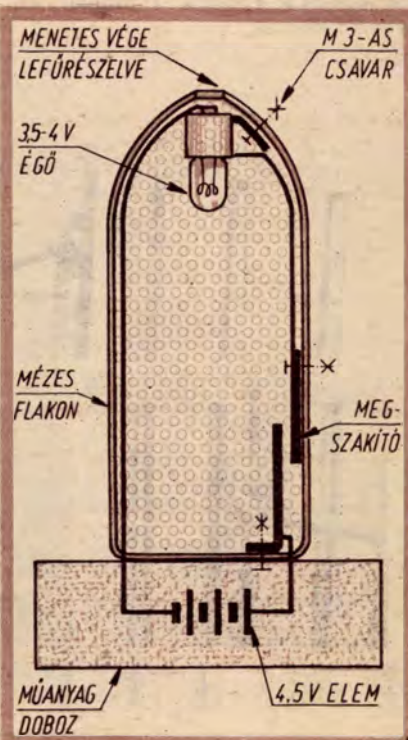
A madár „frizurája” texturált polipropilén fonalból készült, egy

cepp technokollal a lefűrészelt menet helyére ragasztva.

Az órát — felső sziját aláhajtva — helyezzük a tartóba, s a fekhely mellé állított bagoly egy nyomásra mutatja a pontos időt, anélkül, hogy zavarná a szobában alvókat.

□ ★ ★ ★

Cs-né

FLAKON-ZUHANY

Meleg nyári napon a nehéz kerti munka után jólesik a zuhanyozás. A szabadban történő frissítő fürdőzéshez műanyag flakonból kézi zuhanyozót készítettem a kerti csapra. Természetesen szem előtt tartottam, hogy a „beruházási költség” minimális legyen.

Szerelvény szaküzletben vettem egy darab $\frac{3}{4}$ -os hollandi anyás tömlővégsatlakozót (a kerti csap kifolyójának megfelelően). Erre 2 m hosszú műanyag csövet erősítettem.

Ezután kerestem egy, körülbelül $\frac{3}{4}$ -os nyakú műanyag flakont. Erre a célra az Ultramarina mosószer flakona volt a legalkalmasabb, mérete, színe és alakja egyaránt megfelelő. A flakonról finom csiszolópapírral lecsiszoltam a feliratot, majd az alját — körzővel bekarcolt körívek mentén — izzó huzallal átyuggattam.

A pvc-csövet forró vízbe mártva meglágyítottam. Így könnyen a flakonra húzhattam, s az kihülés után ragasztás nélkül is szorosan rátapad a menetes nyakra.

A zuhanyozó — mint folyamatosan működő kannarózsa — növények locsolására is használható.

□ ★ ★ ★

— csi —

Diszcserjék a kertben

A kert legkedvesebb díszítőelemei a növények. S közöttük is a díszlő cserjék. Szerepük sokoldalú: térhatárolók, elválasztják a kert egyes részeit (pl. a haszonkertet a lakókerttől), alakjukkal, lombjukkal, virágjukkal, termésükkel egyaránt díszíthetik környezetüket, amellet hatásos zaj- és porfogók.

A térhatárolást – főleg ha kicsi a terület – a nyírott sövényekkel oldhatjuk meg legcélszerűbben úgy, hogy 40 cm széles és 50 cm mély árokba folyóméterenként legalább három növényt ültessünk. Az árok aljára tenyérnyi vastagon szerves trágyát terítsünk, vagy azt téli-tavaszi műtrágyázással pótoljuk. Télen, négyzetméterenként 2–2 dkg kálicsot és szuperfoszfátot, tavasszal négyzetméterenként 3 dkg pécistót szórjunk a növényes talajra. Tavasztól őszig legalább két alkalommal nyírjuk méretre a sövény mindkét oldalát és a tetejét.

A FONTOSABB SÖVENYCSERJÉK

Legismertebb a fagyal (*Ligustrum vulgare* és *ovalifolium*, 8). Örökzöld, gyors növesű cserje, apró tojásdad alakú, fényeszöld levelekkel. Virágja júniusban nyílik, erős illatú, fehér fürtű. Az árnyéket és az erős napot egyaránt jól tűri. Szépen nyírható alakra, tömör „kerítést” alkot. Minden talajban kielégítően fejlődik. Fekete boggyótermése télen át is megmarad.

A gyertyán (*Carpinus betulus*, 10) s a mezei juhar (*Acer campestre*, 16) tulajdonképpen fa. Erdeinkben mindennaposak. Metszéssel azonban sűrű, tömött sövénynevelhetők. A szárazságot jól tűrik, a talajban sem válogatósak. Áprilistól üdezőldek. Ősszel a gyertyán rózsabarna, a juhar aranyárga lombú.

Erdeinkben él a húsos som (*Cornus mas*, nem ábrázoltuk) is. Lombfakadás előtt márciusban elborítják a sárga virágok, amelyekből őszre hosszúkás, piros, kellemes ízű termések fejlődnek. Szárazságtűrő, hálás növény, árnyékban is megél.

A tamariska (*Tamarix tetrandra*, 21) nem honos nálunk, de pikkelyszerű élénkzöld leveleivel, s főleg tömött füzérekben nyíló apró, illatos rózsaszín virágaival kedvelt növénye a kerteknek. Rendszeres metszéssel sűrű sövényé is formálható. Jó, ha tudjuk róla, hogy a szikes talajokon is egyenletesen fejlődik, s helyben dugványozható.

Nagyobb keitbe, térhatárolóként célszerű nyírás nélkül is mutatós cserjésort telepíteni. A tér alakítását ilyenkor a cserjék szabadon fejlődő alakja és mérete szabja meg. Díszértékükhöz elegendő hely kell.

A kerítéstől legalább 1 m-rel jobbra ültessük a cserjésort, de egyes fajok „előre léphetnek” a sorból.

A mogyoró (*Corylus avellana*, 17) már január-februárban virágzik. Terjedelmes, 3–5 m-es nagy bokroin sárga barkák csüngenek. Nyáron át rajzos lombja díszít. Diszfaként különösen kedvelt a piroslevelű mogyoró (*Corylus avellana* 'Atropurpurea') amely kihajtástól lombhullásig, de különösen a nyárelőig sötétbordó tömegű színfoltot ad a kertben (termése értékes csonthéjas gyümölcs).

A közkedvelt aranyvesszőt (*Forsythia suspensa*, 2) márciusban még lombfakadás előtt borítják el a csillag alakú sárga virágok. Levágott vesszői a tél folyamán a fűtött szobában is kivirágognak. Ilyenkor végezhető el rajta az időnként szükséges metszés. A 2–3 m magas fa a várost is jól tűri. (Nem azonos az aranyesővel!)

Az aranyvesszőt követi a díszzilva (6), más néven babarózsa (*Prunus triloba*) virágzása. A rózsaszín virágai sűrűn borítják az ivesen hajló vesszeit. Kedveli a napot, de a szárazságot kevésbé tűri.

Egyidőben virágzik vele a japánbirs (*Chaenomeles lagenaria*, 12). Halvány és sötét rózsaszín, korál és sötétpiros fajtái egyformán szépek. Nyáron át fényeszöld lombjának, ősszel illatos, sárga-piros almatermésének örülünk. Napot és mészmertes talajt kíván.

Az orgonát (*Syringa vulgaris*, 19) nem kell bemutatnunk: illatos virága közkedvelt. Sok fajtája kapható: a lilák és fehérek, egyszerű és telt virágúak egyaránt kedveltek. A napot igényli, de a nagyon száraz, kopár talajon színlődik, a sziket viszont tűri.

A gyöngyvessző (*Spiraea X vanhouttei*, 11), – címképünkön is látható –, ivesen hajló vesszőin sokvirágú ernyőkben nyílnak a hófehér virágok. A tamariskához hasonlóan jó szíktűrő, ősszel sárgára színeződik, az árnyéket nem kedveli.

Májusi virág a fás bazsarózsa (*Paeonia suffruticosa*, 9). Kelet-Ázsiából került hozzánk, de ma már elterjedt és népszerű. Fajtái rendkívül változatosak. Oltással szaporítják. Telepítésénél ügyeljünk arra, hogy a nemes rész is földbe kerüljön, mert csak akkor nyílnak gazdagon 20 cm átmérőjű virágai, ha a nemes része is meggyökeresedik. Tápdús talajt, meleg környezetet, rendszeres öntözést igényel.

Kelet-Ázsiából került hozzánk a vörös levelű borbolya (*Berberis thunbergii* 'Atropurpurea', 4) is. Minden évszakban szép: tavasszal sárga virágfürtjei, nyáron mélyvörös lombja, ősszel és télen piros termése díszíti a kertet. Meleg és fényigényes.

A nyáron virágzó cserjéknek különösen a nyaraló kertekben van fontos szerepe. A nyári orgona (*Buddleja davidii*, 18) az éves vesszőkön a nyár közepétől hozza hosszú illatos virágfürtjeit. A sötétlila fajták a legszebbek. Tavasszal töben vágjuk vissza, akkor virágzik gazdagon. Napot, meleget, tápdús talajt kedvel.

A mályvacserje (*Hibiscus syriacus*, 15) végigvirágozza a nyarat. Tenyérnyi tölcséres virágai a fajtától függően fehérek, rózsaszínek, lilák, vörösek, egyszerűek vagy teltek. Napot, meleget kíván, a szárazságot nem jól tűri.

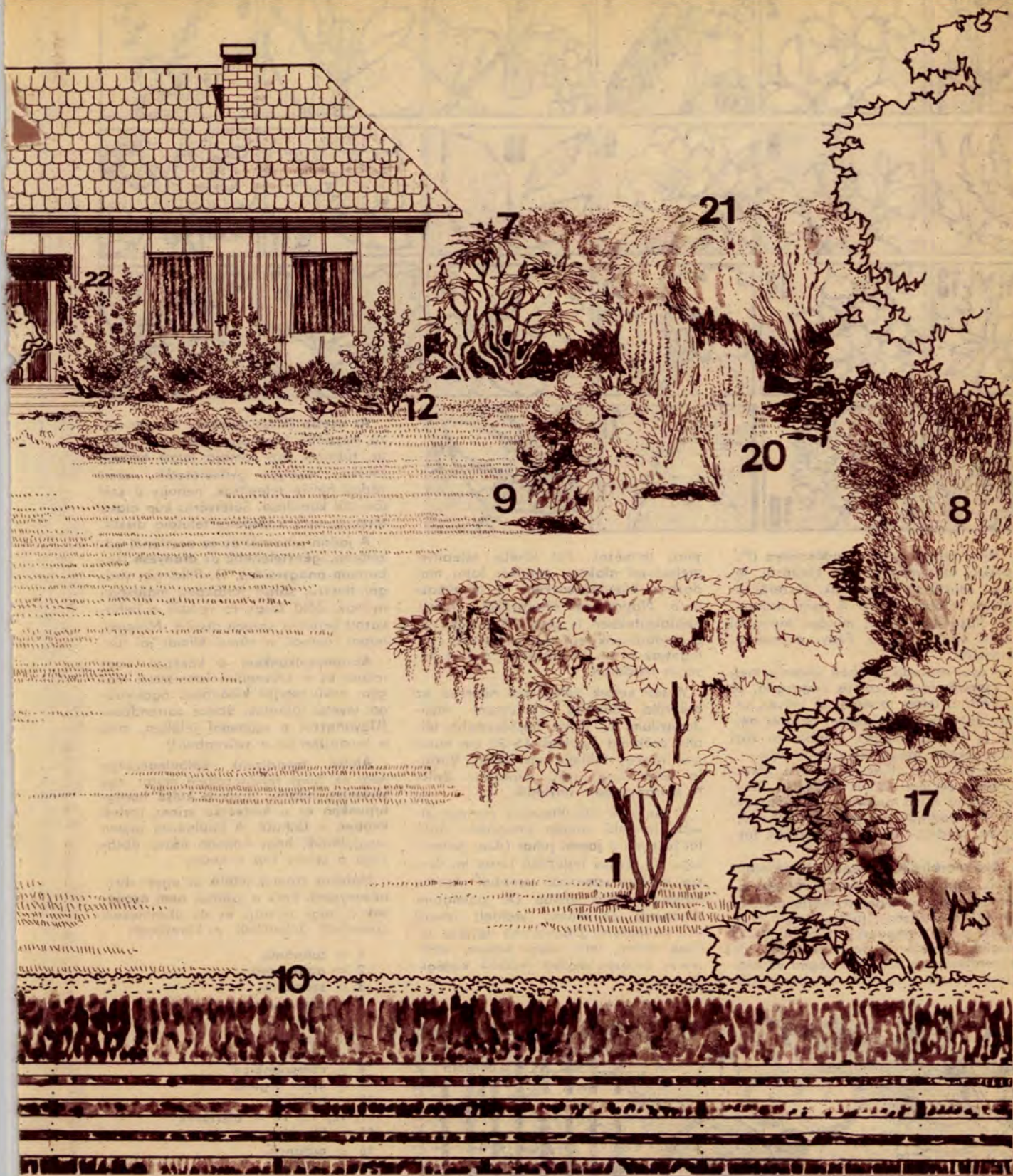

1. Aranyeső
2. Aranyvessző
3. Bangita
4. Borbolya
5. Csereszömörce
6. Babarózsa

7. Ecetfa
8. Fagyal
9. Fás babarózsa
10. Gyertyán
11. Gyöngyvessző
12. Japánbirs

13. Japánjuhar
14. Madárbirs
15. Mályvarózsa
16. Mezei juhar
17. Mogyoró
18. Nyári orgona

19. Orgona
20. Sudárzszálya
21. Tamariska
22. Tüztövis

Az EM tervrajzsorozata

**Diszcserjék
a kertben**

79

Nyar végén nyílik a **sudárszálya** (*Pevroskia atriplicifolia*, 20). Hajtásai, levelei ezüstösen molyhosak, fűszeres illatúak, virágai kékek. A nyári orgonához hasonlóan ezt is minden tavasszal töben vágjuk vissza. Fény- és melegkedvelő.

A nyár második felében jelennek meg a **csereszömörce** (*Cotinus coggygria*, 5) lilásbarna tollas termései. A száraz, napos, köves kertek növénye: öntözés nélkül is jól érzi magát. Lombja az őszi hónapokban lángvörösre színeződik.

Az őszi kert díszé a **tűztövis** (*Pyra-cantha coccinea*, 22) is. Örökzöld, fénylő lombja fölött augusztustól lángszínű terméscsoportjai pompás látványt nyújtanak. Védett, meleg, félárnyékos fekvést kíván.

A **madárbirs** (*Cotoneaster horizontális* és *C. dammeri*, 14) alakja, mérete eltér az eddig ismertetett cserjékétől. Ez 20–40 cm alacsony, földre simuló. Hajtásait apró, kerekded, fénylő sötétzöld levelek borítják. Virágai kedvesek, de jelentéktelenek, ám nyár végén az alacsony bokrot elborítják az apró, égő-

piros termések. Fal tövébe telepítve, metszéssel alakítva mindkét fajta madárbirs kúszónövényként is alkalmazható. Napot és félárnyéket kedvel. Sziklakertekben is szép. (A tűztövis és a madárbirsok terített asztalként is csalogatják a téli hónapokban a kert hűséges madarait.)

A téli kertek jellegzetes növénye az **örökzöld bangita** (*Viburnum rhytidophyllum*, 3). Egyik legegyszerűbb télálló örökzöld cserjénk 15–20 cm hosszú, rancos felületű levelekkel. Virágja fehér, bogernyős, májusban nyíló. A szárazságban sinylődik.

A cserjesor elé ültessünk egy-egy kisebb termetű szoliter (magában álló) fát is. Ilyen a **japán juhar** (*Acer palmatum*, 13). Lassú fejlődésű törpe fa, őszszel vörösre színeződő lombbal. Van kihajtástól vörös lombú (*A. palmatum*, 'Rubrum') és erősen szeldelt levelű (*A. palmatum*, 'Dissectum') fajtája is. Csak védett, félárnyékos helyen, rendszeres öntözés mellett fejlődik kielégítően.

Az **ecetfa** (*Rhus typhina*, 7) szép rajzú, vízszintes koronájú, érdekes virágzata, tűzpiros őszi lombja miatt kedvelt fácska. Sekélyen gyökeresedik, ezért védett helyre telepítsük, nehogy a szél tövestül kifordítsa. Sötétvörös kúp alakú termése nyár közepétől télutóig díszlik.

A japán juharnál és az ecetfánál edzettebb, igénytelenebb az **aranyeső** (*Laburnum anagyroides*, 1). Pillangós virágai hosszú, sárga fürtökben májusban nyílnak. Zöld kérge és vesszői a behavazott kertet is szépen díszítik. Meleget, napot igényel, a városi klímát jól tűri.

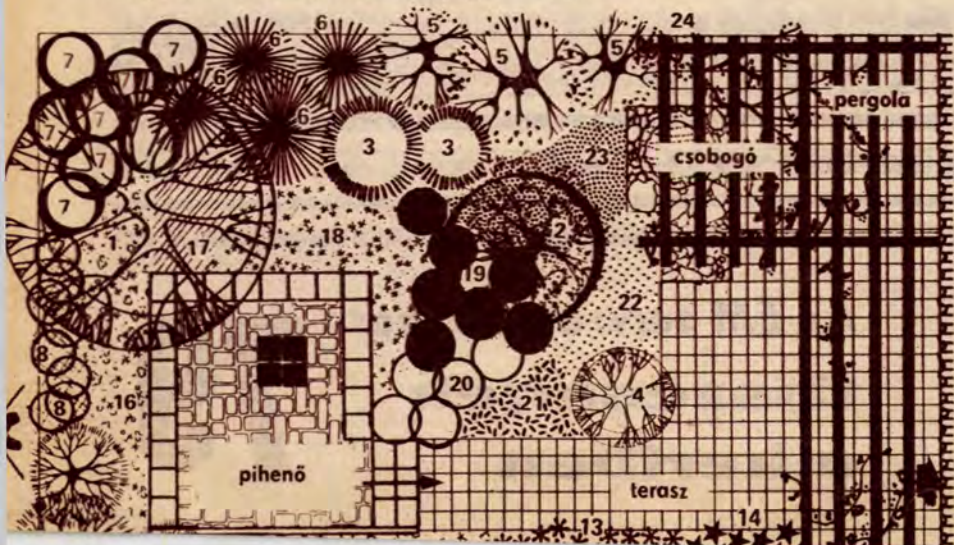
Ábramozaikunk, a középső nagy rajzon és a szövegben ismertetett magyar nevű cserjék különböző ágai-virágai-levelei láthatók, ábécé sorrendben. (Ugyanazzal a számmal jelölten, mint a tervrajzon és a szövegben!)

Alulso tervrajzunk különlegessége nem az, hogy felülnézetben mutat egy kiskertet, hanem, hogy a **külső borítólapunkon ez a kertecske színes távlati képben is látható**. A felülnézeti rajzon megjelöltük, hogy honnan nézve ábrázolja a színes kép a kertet.

Halvány számok jelölik az egyes növényeket. Ezek a számok **nem azonosak** a nagy tervrajz és az ábramozaik számaival. Jelentésük a következő:

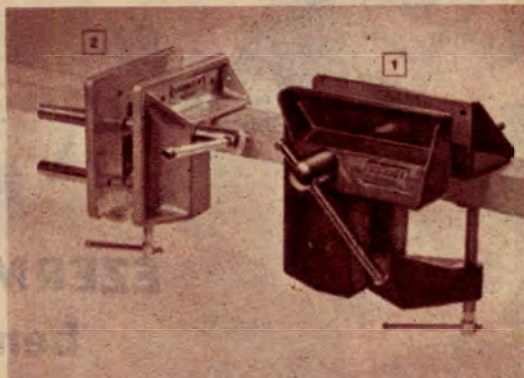
- 1 = tulipánfa
- 2 = galagonya
- 3 = szömörce
- 4 = piros juhar
- 5 = aranyeső
- 6 = tűztövis
- 7 = ribizke
- 8 = csereszömörce
- 9 = nyári orgona
- 10 = mahónia
- 11, 12, 13, 14 = díszfüvek
- 15 = lila akác
- 16 = orbáncfű
- 17 = meténg
- 18 = babarózsa
- 19 = bangita
- 20 = gyöngyvessző
- 21 = madárbirs
- 22, 23 = díszfüvek
- 24 = iszalag

Kiáczné Sulyok Mária,
Kecskésné Szabó Ildikó

STANLEY**STANLEY****STANLEY****SZORÍTÓ HEVEDER**

Enyvezés, ragasztás után, a száradás befejezéséig szilárd rögzítést biztosít!

Kettős vezetővel ellátott, függőleges és vízszintes befogásra alkalmas!

SATU

Tartós! Praktikus! Könnyen kezelhető!

Kapható az

Vállalat boltjaiban

A záporozó eső árt az épületek homlokzatának.

Megéri ha védi SZILIKOFÓB 7607 víztaszító hatású hidrofobizáló szerrel.

A Szilikofób 7607 finom, filmszerű réteget képez a felületen, de a fal légzését nem gátolja.

Az épület külső megjelenésén nem változtat.

A felületet víztaszítóvá és öntisztítóvá teszi.

Gyártja:

a CHEMICAL ÉPÍTŐVEGYIANYAGOKAT GYÁRTÓ VÁLLALAT

Forgalmazza: közületeknek az ÉPTEK, magánfelhasználóknak a TÜZÉP telepek.

**Szaktanácsadás: a Chemical Marketing Osztályán
Budapest VII., Kazinczy u. 10.
Telefon: 221-066**

AZ EZERMESTER bemutatja:

az új cement- jelöléseket

A járdalaptól a földmálcaig — a csillárrögítőtől a kocsiaknáig úgyszólván mindenféle ház körüli, lakásbani épületszerkezethez használunk cementet, illetve az azzal készített betont.

A cementek jelölése elég közismert. Tudjuk, hogy a száz-as számokkal jelölt cementek közül a kisebb „százások” (300-as, 400-as) a gyengébbek, a magasabb számúak a jobbak. Azt már persze kevesebben tudják, hogy miért, mitől „jobbak”, s még kevesebben, hogy a **legutóbbi időben megváltozott a cementek vizsgálati és abból következően a megnevezési és jelölési szabvány.** S mert az új szabvány szerinti számjelölések alacsonyabbak és 50-esre végződnek — sok zavar, felesleges kiadás, késlekedés és cement-

pazarlás származik a jelölések nem tudásából.

Ezért a következőkben bemutatjuk a cementek régi és új, valamint az importcementek megfelelő új hazai jelölését, a különleges cementek új jelölését —, az egyes cementekkel készíthető különféle minőségű betonok összetételét, a betonkeverőkbe a különféle betonok készítéséhez berakandó cement + adalék + víz mennyiségét. Az ábrákon meg azt, hogy hova, me-

lyik épületszerkezethez milyen betont célszerű használni. Végül, hogy az egyes cementfajták milyen legalacsonyabb hőmérsékletig dolgozhatók be.

Az 1. táblázatunk a régi és új hazai cementmegnevezéseket, meg a gyártó műveket mutatja. A táblázatban szereplő **p. c.** rövidítés portlandcementet, a **k. s.** rövidítés kohósalakcementet jelöl. A **K** betű pedig a késleltetett kötési tulajdonságot.

A táblázat alján felsoroljuk az egyes hazai cementfajtákkal azonos minőségű importcementek jelölését is (hiszen gyakori, hogy az építető ugyanazon a telepen másnap már csak máshonnan származó cementet kap).

A 2. táblázat a különleges, világos színű (műkövekhez, sírkövekhez használatos), meg a szulfátálló stb. cementeket ismerteti.

A 3. táblázatból az tudható meg, hogy melyik cementből mennyi kell a különböző betonok készítéséhez. Továbbá az, hogy a kiválasztott betonhoz a cementen kívül mennyi kavics és víz szükséges.

Hasznos azt is tudni, hogy:

- 1 normál lapátnyi adalékanyag kb. 8 kg, kb. 5 l**
- 1 normál lapátnyi cement kb. 5 kg, kb. 5 l**
- 1 vödör adalékanyag (homokos kavics) kb. 20 kg, kb. 12 l**
- 1 vödör cement kb. 12 kg, kb. 12 l**
- 1 talicska adalékanyag kb. 80 kg, kb. 50 l**

1. CEMENTEK MEGNEVEZÉSE

Régi	Új	A gyártó mű
400-as k. s., p. c. 500-as p. c.	250 k. s., p. c. 40 350 k. s., p. c. 20	Hejőcsaba Bélapátfalva, Hejőcsaba, Vác Beremend, Lábatlan
500-as p. c.	350 p. c. 10	Beremend, Lábatlan
500-as p. c. 500-as p. c.	350 p. c. 20 350-K pernye p. c. 10	Beremend Tatabánya
500-as k. s., p. c. 500-as p. c.	*350 k. s., p. c. 40 ** 350 p. c.	Hejőcsaba, Vác Hejőcsaba, Lábatlan

A jelölések megnevezése utáni 10, 20, 40 számok azt jelentik, hogy hány százalék egyéb őrlemény (kohósalak, pernye stb.) van a cementben. A 250, 350, 450 számok a cement új vizsgálati mód szerinti szilárdságát jelzik.

* Egyenlő a csehszlovák 400-as p. c.-tel.

** Egyenlő a szovjet 400-as p. c.; az NDK PZ 275 p. c.; a román p. c.; a jugoszláv 350-es p. c.; az osztrák 275 H. p. c.; a francia p. cementekkel.

2. KÜLÖNLEGES CEMENTEK

Régi név és jel	Új név és jel	A gyártó mű
S-54 jelű 500-as p. c. (szulfátálló)	S-54 350 p. c. (szulfátálló)	Bélapátfalva, Lábatlan, Selyp
600-as p. c.	450-es p. c.	Beremend, Hejőcsaba, Vác Tatabánya Selyp
400-as fehér karbonátadalékos p. c. 500-as fehér p. c.	450-K p. c.* F. II. és F. III. 350 fehér p. c. 40*	Selyp
500-as fehér trassz p. c. 600-as fehér p. c.	F. II. és F. III. 350 fehér p. c. F. II. és F. III. 350 fehér p. c. 20 F. II. és F. III. 450 fehér p. c.	Selyp Selyp

F. II. = 75—80%-os fehérség. F. III. = 68—75%-os fehérség. * K = késleltetett kötési.

VASALT KOSZORÚ
B 140/250-350

FÖDÉM
B 140-B 200
250-350

BETON
CEMENT

LÁBAZAT
B 100-B 140
250

JARDA

ALAPTEST
B 50-B 70
250

A

1 talicska cement
kb. 50 kg, kb. 50 l
1 m³ adalékanyag
kb. 1800—1900 kg.

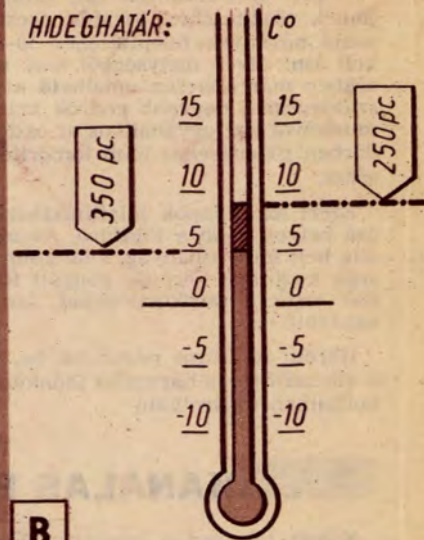
A betont ma már igen ritkán keverik a nagyon nehéz és sohasem tökéletes kézi lapátolással, karolással — hanem betonkeverő gépet használnak, kölcsönöznek. (Itt emlékeztetünk múlt évi guri-mixer pályázatunkra, amelynek kapcsán az olvasóink által tervezett és készített kézi betonkeverőket ismertettünk 76/2. számunkban.)

Az adalékolás megkönnyítésére 4. táblázatunk azt mutatja be, hogy a 100 literes keverődobban kevert különféle betonokhoz mennyi cement + víz + adalékanyag szükséges. (Ezeket az adatokat már egyszerű „áttenni” más úrtartalmú keverődobba való mennyiségekre.)

Csak ajánlott jelleggel az A ábrán bemutatjuk azt is, hogy milyen épületszerkezethez milyen beton, és abba milyen cement használata szükséges. Az ábrán jól látszik, hogy minél magasabb rendű a szerkezeti elem, annál magasabb számú beton — abba meg magasabb számú cement szükséges.

Légvégül a betonfelhasználás egy nagyon fontos korlátjára, az alsó hőhatárra hívja fel a figyelmet B ábránk. Hideg időben a beton nem dolgozható be, és nem köt biztonságosan. (Köztudott például, hogy a főváros legmagasabb kéményének építését fele magasságban abba kel-

HIDEGHATÁR:

lett hagyni, s abból jó darabot le kellett bontani, mert figyelmen kívül hagyták a beton hidegérzékenységet.)

Befejezésül még közöljük, hogy aki bővebben kíván tájékozódni a cementek-betonok felhasználásáról, adagolásáról — mindössze 2,50 Ft-ért megvásárolhatja az Építésügyi Tájékoztatói Központ „Betonkészítési ABC” című kitűnő, 24 oldalas ismertető füzetét.

— domus —

3. MIBŐL MENNYIT

Betonfajta		B 50	B 70	B 100	B 140	B 200
1 zsák (50 kg) 250-es cementhez	adalék (l) (kavics)	450	350	275	250	—
	víz (l)	65	60	36	32	—
1 zsák (50 kg) 350-es cementhez	adalék (l) (kavics)	—	—	300	275	250
	víz (l)	—	—	45	36	32

4. 100 LITERES KEVERŐDOBBA KELL

Beton-fajta	Cement-fajta	Cement (kg)	Víz (l)	Homokos kavics (kg)
B 50-hez	250	15	20	170
B 70-hez	250	18	20	165
B 100-hoz	250	25	18	150
	350	23	20	150
B 140-hez	250	28	18	145
	350	25	18	150
B 200-hoz	350	28	18	145

Kerítés-, lugas- és pergolaoszlopok felállításához, tábori sporteszközök (pl. 1976/5. számunkban) cölöpjének rögzítéséhez, továbbá facsemeték, cserjék és hasonló növények telepítéséhez 50–80 cm mély gödröket kell ásni. Ilyen mélységből csak egy ásonyomnyi szélességben már nehezen emelhető ki a föld. Az ásás miatt szükségesnél nagyobb gödrök kiásása legalább kétszeres munkával jár, ugyanakkor az oszlopoknak a nagyobb gödrben rögzítéséhez több tömörítőanyag is (beton) szükséges.

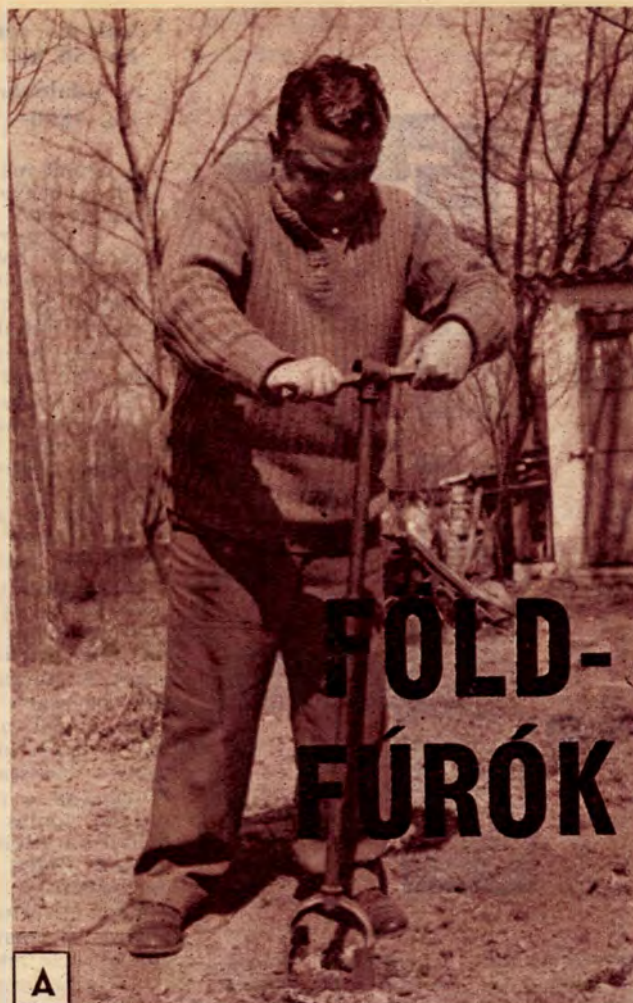
Ezért az oszlopok felállításához, suhángok ültetéséhez ásó helyett jobb a földfúró. Az azzal készített lyukakba alig kell tömörítőanyag, s ha kötött a talaj, az oszlopok a szűk gödrben köréjük döngölt földben is szilárdan állnak (csak a sarokoszlopokat, támasztókat kell betonba ágyazni).

Három földfúrót mutatunk be. Közülük kettő házilag is elkészíthető, a harmadik időnként a HERMES vetőmagboltjaiban vásárolható.

KANALAS FÚRÓ

Kötött talajban a kanalas földfúróval (A) akár több tucat lyuk is könnyen készíthető. A szerszám kialakításához szükséges vasanyag hasznosvastelepen válogatható össze. Először is keressünk egy 1,20 m hosszú, $\frac{3}{4}$ "-os, egyik végén menetes acélcsővet. Ha találunk egy, ugyancsak $\frac{3}{4}$ "-os T-idomot, mindjárt rá is csavarhatjuk a cső menetes végére. Keressünk egy kb. 600 mm hosszú cső- vagy rúddarabot, amelyik futó illesztéssel dugható a T-idomba, s az lesz a forgatókar. Szükséges még egy kengyelszerű acéldarab is, amely szárainak egymástól távolsága (kívülről mérve) megegyezik a fúrandó lyuk átmérőjével (15–20–25 cm). Kengyel híján jó egy 16×10 mm-es laposacél darab is. Azt hajlítsuk meg kengyel alakúra. Még egy 200–220 mm átmérőjű, mintegy 250 mm hosszú acélcső darabot vegyünk, és megkezdhetjük az összeállítást.

A méternyi hosszú, $\frac{3}{4}$ "-os acélcsőből lesz a függőleges menesztőszár. Felső végén már kialakult a forgatókar; a T-idom és az abba illeszkedő acélcső, illetve rúd „együttese”. Ezután a kanalas fúrófej összeállítása következik. A 200 mm átmérőjű acélcső palástjából vágjunk ki hosszirányban két negyed körívnyi darabot. Egyik végüket részeljük fél és hajlítsuk be. Az egyik „nyelvet” 45 foknyira, a másikat kb. 60°-osra, és ugyanakkor mindkettőt kissé ferdére. A lemezek forgatás irányába néző vágó élelt reszeljük élesre. A kialakított két lapátot szegecseljük a kengyel száraira, az egészet pedig hegesszük a menesztő-

A

szár alsó végére (B). A kanalas fúróval szabályos, akár 80–90 cm mély lyukat is percek alatt kialakíthatunk (C).

TÁRCSÁS FÖLDKIEMELŐ

Még egyszerűbb, de ugyancsak termelékeny a tárcsás földkiemelő (D). Anyagszükséglete még minimálisabb. El-

B

C

készítése előtt ugyancsak valamelyik haszonvastelepre menjünk anyagért. Két egycolos csövet keressünk; az egyik hossza 1000–1100 mm, a másiké mintegy 600 mm. Szükséges még egy 5–6 mm vastag, 220 mm átmérőjű (szintén a tervezett lyukak átmérőjének megfelelően) acéllemez. Kis szerencsével találhatunk ilyet, ha nem, akkor ki kell vágatni.

Elsőként a hosszabbik csődarabot vegyük kézbe. Egyik végénél a palástot 60 mm hosszón, négy helyen, egymás-

sal szemben V-alakban reszeljük fel. A négy kis nyelvet kalapáljuk össze és máris kialakult a menesztőszár gúla alakú vége. A találkozó éleket hegesszük össze, majd reszeljük simára, hogy könnyen csússzon a földbe.

A lemeztárcsa közepén alakítsunk ki akkora nyílást, hogy azon át a lemezt majd a menesztőszárra húzhassuk. A tárcsát kalapáljuk homorúra, mintegy 20 mm mélységűre. Ezután a lemezt középpontjára merőlegesen vágjuk fel, és ott a két élt húzzuk (kalapáljuk) szét. A két él közötti távolság kb. 30 mm legyen. Az alsó lemezélt reszeljük élesre (E), s ha van rá mód, eddük meg. Végül a menesztőszár felső végét reszeljük ívelt mélyedésűre (hogy belefeküdjön a forgatócső), majd a kettőt hegesszük össze. Ugyancsak hegesztéssel rögzítsük a lemeztárcsát a függőleges csőre, az alsó hegyétől 120 mm-re.

NÉHÁNY TANÁCS

Bármelyik földfúrót készítjük is el, a felületét tisztítsuk meg a rozsdától, majd a menesztőszárát és a forgatókart alapozó festés után kenjük be kétszer zománcfestékkel.

Lyukfúrásakor a laza, morzsalékony, homokos talajt öntözzük meg alaposan, hogy a föld tömörebb legyen. Akkor a felszínhez közel is könnyű lesz a föld kiemelése.

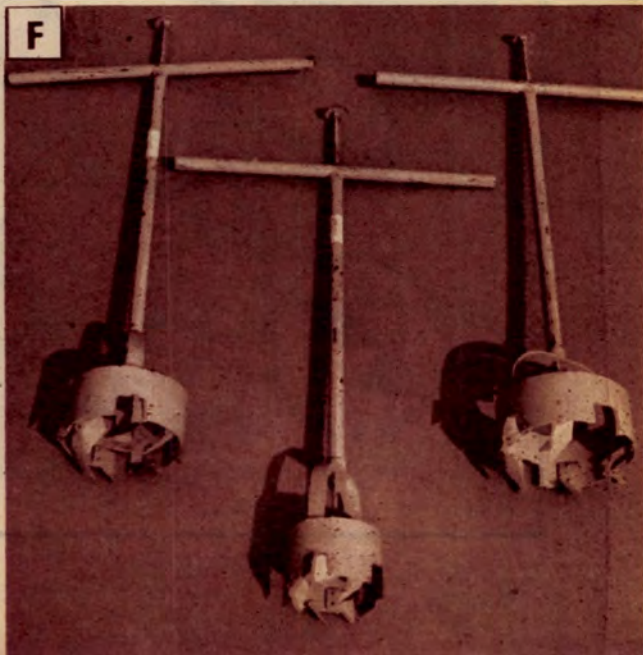
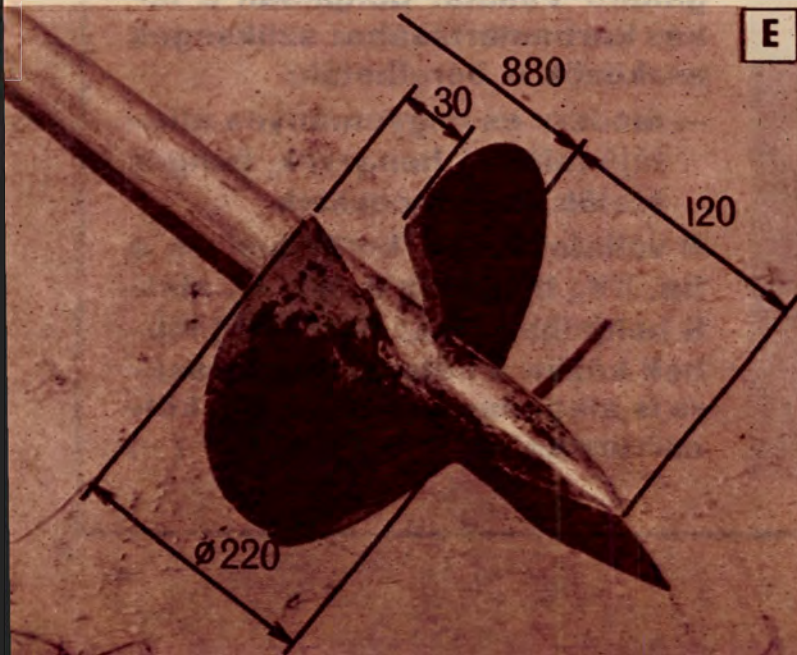
Fúrás közben a szerszámot függőlegesen tartjuk és forgatás közben erőteljesen nyomjuk lefele, nehezedünk rá. Amikor mintegy 15 cm-et haladt a földbe a fúró, biztos mozdulattal emeljük ki és rázzuk le a földet. Így haladjunk a tervezett mélység eléréséig. Ha közben kődarab vagy gyökér akad a fúró útjába, vegyük ki a szerszámot és a lyuk mellé térdelve, abba mélyen lenyúlva mozgassuk meg és szedjük ki a követ, a gyökeret pedig fűrészlel-késsel vágjuk el, csak azután fúrjunk tovább.

A munka befejeztekor a szerszámot tisztítsuk meg, mert ha rászárad az agyagos föld, legközelebb nehéz lesz a lyukfúrás. Amikor hosszabb időre tesszük el a szerszámot, tisztítás után a „fejét” vékonyan kenjük be olajjal.

VÁGÓKÉSES LYUKFÚRÓ

A vetőmagboltokban árusított fúró menesztőszára és forgatókarja azonos az előzőkével, viszont a fej kialakítása egészen más (F). A kengyelre szegecselt paláston kaptak helyet a vágókésék. Eltérő az is, hogy a földet nem kell kirázni, erre a célra egy rugós kitolórúd szolgál.

—d—

EMO
ELEKTROMODUL

BUDAPEST

Az
ELEKTROMODUL
1. sz. KÖZÜLETI BOLTJA

Budapest VII., Hernád u. 9.

minden kötöttség nélkül kiszolgálja ügyfeleit a készlet mértékéig

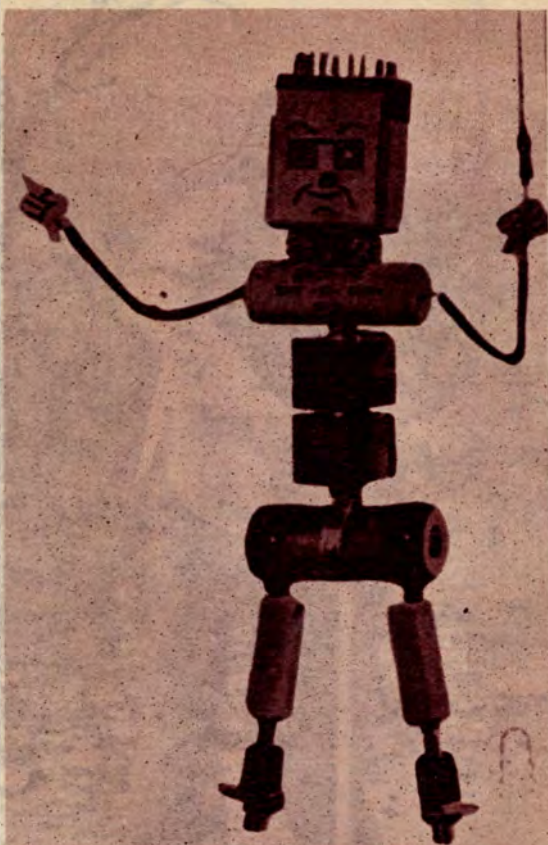
RAKTÁRRÓL

a készletcsökkentési akció keretén belül begyűjtött mintegy 200 mFt értékű

tőkés és szocialista vállalatoktól importált, valamint belföldi gyártású alkatrészekből.

A raktárkészletben található áruféleségek:

Integrált áramkörök, csatlakozók, relék, jelfogók, ellenállások, kondenzátorok, potencióméterek, elektrolit kondenzátorok, és számos egyéb elektromos és elektromechanikus alkatrészféleségek. (-)

**NE SOKAT KÖLTSÖN,
VEGYEN INKÁBB KÖLCSÖN!**

Az Iparcikk Kölcsönző és Szolgáltató Vállalat boltjaiban a lakás karbantartásához szükséges eszközök is bérelhetők:

— modern és hagyományos mintájú falfestő hengerek, henger etetők, korongecsetek.

A vállalat vidéki boltjaiban és a Bp. XV., Ifjúgárda u. 113. sz. alatti boltjaiban (tel.: 680-635) többek között a bútorok megóvásá-
ra is alkalmas takaróponyva kölcsönözhető. (-)

Láttuk – hallottuk

Az elmúlt hónapban között ötleteink sorában a legjobbnak Kis Károly szarvasi olvasónk (pb. palack szállító heveder) bizonyult, amiért is 100 Ft-os utalvánnyal „utódíjaztuk”.

A múlt hónap legtartalmasabb kritikáját nem levélben, hanem a „Magyar Ifjúság” hasábjain kaptuk Bejczy Gézától. Cikkében ugyanis megállapította, hogy az egész hazai elektronikai szakcsajjával együtt az EM is használja a világon mást nem alkalmazott és nem szabványos, ún. „merőleges” tranzistorjelet. Az észrevételt megszívleljük, s a jövőben majd csak az ék alakú, szabványos jellel ábrázoljuk a tranzisztort. Az észrevételt 50,- Ft-os szakkönyvvutalvánnyal jutalmazzuk.

A francia WYNEX cég jól sikerült háztartási és barkácsáru bemutatót rendezett az INTERUNION budapesti kiállító termeiben.

Az EM-Bolt Vállalat a tavaszi BNV-n – a KISZ Kongresszusa alatt az Ifjúsági

Parkban, valamint az Alkotó Ifjúság seregszemlájén nagyszerű kiállításokon mutatta be áruit.

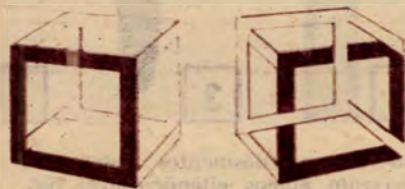
Rövidesen a szakküzetekbe kerül az EVIG új, igen olcsó, „UNI 10” típusú barkács fűrészpisztolya – amelyre a MULTIMAX és a TRIPLEX tartozékok csatlakoztathatók. Az „UNI 10”-et szeptemberi számunkban részletesen ismertettük.

Felhívjuk az elektronikával foglalkozó olvasóink figyelmét, hogy e számunkban még alkalmazzuk a tranzisztorok nem szabványos, „derékszögű” jelölését.

Megjegyezzük, hogy a jövőben csak az MSZ 5200–18 szerinti „ékalakú” tranzisztor lesz rajzaikon. (Egyébként mindkettőt ugyanolyan értékű tranzisztor rajzzel.)

TV-DX klub alakult a XIII. kerületi József Attila Művelődési Házban. Az alakuló gyűlésen mintegy 200 érdeklődő vett részt, akik közül igen sokan jelentkeztek a klub tagjai sorába. A kéthetenként tartandó klubdélutánokon előadásokat hallgatnak, antennákat, berendezéseket építenek.

hez. Nem kell egészen pontosan kiokoskodni, hogy mit takartunk le – elég csak a számszámfajta megnevezését beküldeni (pl. ha „kettős eresztőgyalu” lenne a letakart, a „gyalu” már elegendő lenne a megfejtéshez).

Júniusi számunk rejtvényének megfejtését rajzunk ábrázolja.

Májusi rejtvényünk megfejtői közül 50–50 Ft-os könyvvutalványt nyertek: Jobbágy Ákos balatonfűzfői, Perjési István martonvásári, Kovács József eszéköllyi, Dorogi József veszprémi, Bene József csehi, valamint Török László, Kopácsi Tivadár, Virág Miklós, Könhér Béláné, ifj. Hoffner János budapesti olvasóink.

Műszaki könyvek, ezermestereknek

Köztudott, hogy minden „jobbán megy, ha kenik”. Elsősorban persze a mechanikára érvényes ez a mondás, azon belül pedig nagy nyomattékkal a gépjárművek üzemére.

A. M. Kulijev: „Kenőolaj- és üzemanyagadalékok kémiaja és technológiája” címmel a Műszaki Kiadó egy, a kenés tárgy körébe vágó alapvető szakkönyvet jelentet meg, amely bizonyára nemcsak a szakemberek, hanem a „csak” érdeklődők körében is érdeklődésre számíthat. A szovjet szakkönyvhöz a magyar és nemzetközi kenő-, és adalékanyagokat részletesen taglaló két függelék is csatoltak. A nagyalakú, kötött 360 oldalas szakkönyvet 44 ábra és 74 táblázat teszi értékesebbé. Ára 69,- Ft.

Következő számainkban

Evig-UNI 10
barkácspisztoly
DX antennák
villámvédelme
Ékszerek, velőcsontból
Vízmelegítő TMK
Kerti tűzhely –
villámgyorsan
Rézcsőforrasztó ABC
PVC-diszontés
„Janus” gyereksztal
Fülhallgató –
kábel nélkül

A televízió UHF, VHF és URH távolsági vétel kedvelőinek transzistoros antennacérsítők készítése.

DIJITALAN TANACSADÁSI
Sándor Antal, 1137 Budapest
XIII., Katona József utca 5.
Telefon: 313-475. (–)

Ezermester rejtvény

A képünkön látható kis általános barkácsfelszerelés egyik fontos számszámát világos négyzettel letakartuk.

Kérdésünk: milyen számszámot akasztanának olvasóink a letakart helyére, mit véneek fontosnak a készlet kiegészítésé-

Erősítő URH antenna

Folytatás a 9. oldalról

cset zöld jelzésű ferrit vasmaggal kell behangolni. Az L1 tekercs 3 menetes $\varnothing 0,6$ vagy $\varnothing 1$ mm-es CuZ huzalból. Az L1 B tekercs – az L1 A menetei közé tekercseljük – 1,5–2 menetes, $\varnothing 0,5$ vagy 0,8 mm-es CuZ huzalból. Az L1 A tekercset célszerű ezüstözött rézhuzalból készíteni (4). Az L2 1–5 μ H-is URH fojtótekercs. Ezt a tekercset – ha a kereskedelemben nem kapható – $\varnothing 4$ mm-es ferritrúdra, 25–30 menet tekercselve $\varnothing 0,2$ mm-es CuZ huzalból készíthetjük el.

A nyomtatott áramkör

rajzának (5) pontos méreteitől némileg el is térhetünk, ha az alkatrészek méretei ezt indokolják. A speciális URH szobaantenna erősítőjének szerelőlapja üvegszálal alapanyagú nyomtatott áramkört lemez. Az áramkör gondos munkát igénylő beállítása URH sztereo adásnál – a teleszkópok hosszának változtatása mellett – a C1-es forgókondenzátor és az L1-es csatolótekercs együttes hangolásával lehetséges. Ekkor a legoptimálisabb vételi körülményeket kell észlelni. Az erősí-

tőt célszerű nagymértékű magasfrekvenciás emelés mellett zajminimusra szabályozni.

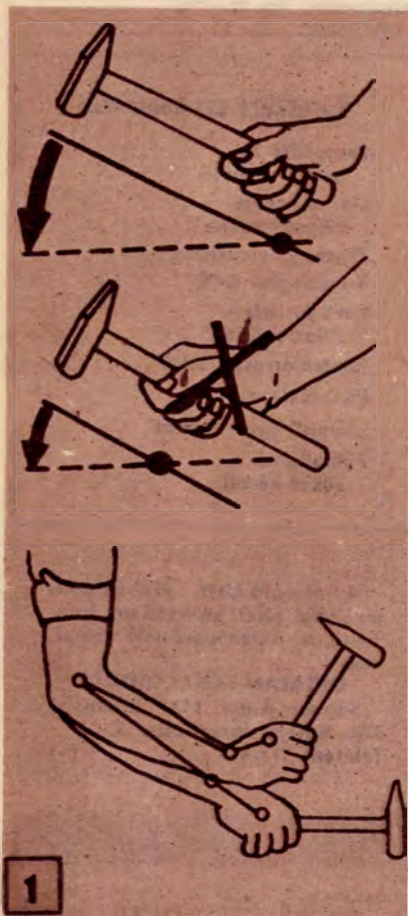
Az L1-es csatolótekercset egyszer is elegendő egy jól vehető URH sztereo adóra pontosan behangolni. Ezután az erősítőt csak a C1-es kondenzátorral hangolhatjuk az adóra. A jó beállítás feltétele, hogy az URH vevőkészülék első nagyfrekvenciás fokozata, modulátora megfelelően legyen behangolva, ezért azt célszerű ellenőrizni. Mintaerősítünk a vevőkészülékhez illesztve, 100 MHz-en mérve, 4,5 dB erősítést mutatott.

Mocsáry

Szegek nélkül, „öntartóan” kialakított fakötésekkel régen házat, vízimalmot is építettek. Ma már nem készítenek ilyen faszerkezeteket. A fa alkatrészek összeerősítésének gyakori és egyszerű kötési módja a **szegeles**. Szerszáma a **kalapács**, anyaga a **szeg**. Milyen kalapácsot, szeget, hogyan használjunk?

A KALAPÁCSRÓL

(mert igen gyakran használt szerszám) jó tudni, hogy minél hosszabb a nyele, annál nagyobb az ütőhatása. De a nyél mérete nem

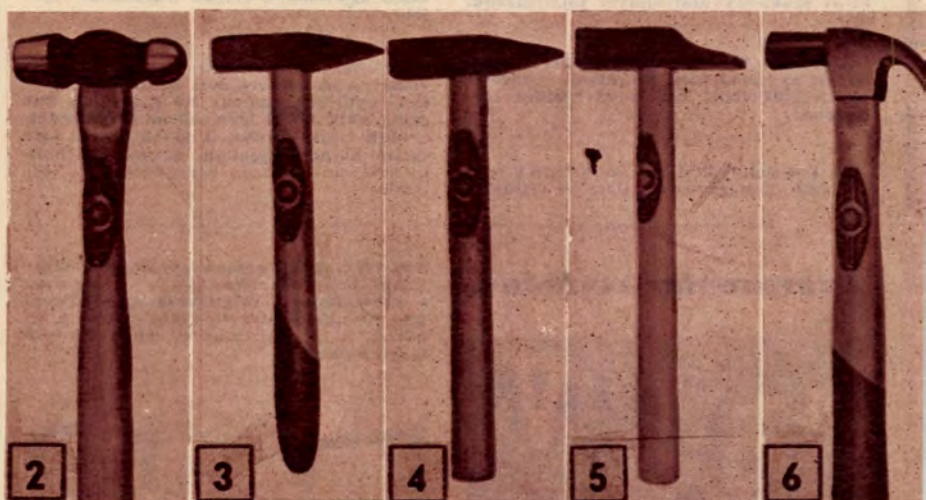
növelhető tetszés szerint, mert ha túl hosszú, nehéz a szerszámot irányítani. Finom munkához rövidebb nyelű kalapácsot használunk. Az általános, az ún. félkezes műhelykalapács a legelterjedtebb. Fejének súlya 5 dkg és 2 kg közötti. Súlyán kívül a fej kialakítása is jellemzi a kalapácsot.

A barkácsolás során is általában használt félkezes kalapácson kívül egy-egy szakmában különleges célra készítettet is használnak, például domborító (2), háztartási (3), félkezes (4), asztalos- (5), vagy szeghúzó kalapácsot (6). Bármilyen célra készítették, nyele szerszámfa

Szegeles

(som vagy gyertyán). Hogy munka közben ne mozduljon meg a fej, a nyél végébe fa- vagy acéléket ütnek.

Használat előtt a szerszámot — akár szegelünk, akár lakatos- vagy kárpitosmunkát végzünk — vizsgáljuk meg (különösen akkor, ha kölcsön kaptuk). Olaj vagy egyéb szennyeződés ne legyen a kalapács fején, főleg annak talprészén. A nyélre szorosan és mereven illeszkedjék a kalapács feje. A nyél cso-

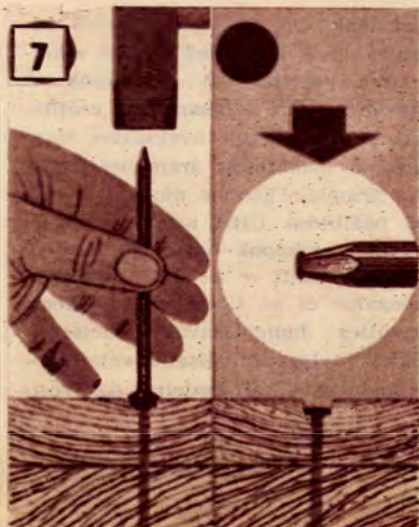

mó- és repedésmentes legyen. A szerszám alapos ellenőrzésével balesetet előzhetünk meg.

A munka során nem közömbös, hogy fizikai erőnkkel hogyan gazdálkodunk. Folyamatos munkánál csuklónk és könyökünk együttes mozgásával végezzük az ütések (1). A kalapácsot vállmagasságnál jobban ne emeljük fel, mert balesetet okozhat.

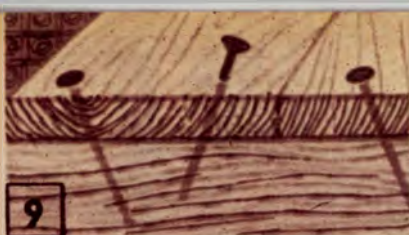
A SZEGELÉS

nem tartozik a nagy kézügyességet igénylő munkák közé, de rosszul

járnánk, ha például kárpitoszszeget ütnénk egy később legyalulandó asztallap felületébe. Fontos tehát a szegfajták ismerete is, hogy mindig a munkához és az anyaghoz megfelelő szeget használjunk. (A szegfajtákat 1966/11. számunkban ismertettük részletesen.) A szeg méretét szárának átmérőjével (tizedmm-ben) és hosszával (mm-ben) adják meg. Előre csomagolva, tasakokban is kapható néhány szegfajta, de főként kimérve árusítják, kilogrammonként megadott áron.

A szeg általában egyszeri használatra alkalmas kötőelem. Görbe, kihúzott szeget ne használjunk fel újra. A vásárolt új szegeket is tanácsos átválogatni, hogy a selejtes, görbe, fejetlen vagy hegyetlen da-

rabokat ne munka közben kelljen félredobni.

NÉHÁNY MUNKAFOGÁS

ismeret a szegelésnél is hasznos lehet.

A repedés megelőzésére a faanyagba (előzőleg néhány kis ütéssel) tompára kalapált vagy lecsipett hegyű szeget üssünk. Sok szeg beverésekor helyezük mindig az előzőre egy másik fejét, s hegyére üssünk néhányat. Így egyszerre két műveletet végzünk — a már bevert szeget süllyesztjük, a következő hegyét pedig tompítjuk (7).

Csaknem nyomtalanul eltüntethető a szeg helye, ha folyékony fával töltjük ki a mélyedést.

Keményfát könnyebben szegelhettünk, ha előbb a szegnél kisebb átmérőjű lyukat fúrunk a fába.

Apró szegek beverésekor ujjunk sérülését elkerülhetjük, ha egy hasítóval ellátott vékony alumíniumlemezből vagy kartonlapból készített segédeszközzel „vezetjük” a szeget (8).

Hajópadló fektetésekor néhány fokos dőléssel üssük be a szegeket a vakpadlóba (9). Ha a szegek a felületre merőlegesen, az igénybevétel hatására kilazulhatnak. A ferdén beütött szeg egyébként is jobban „húz”.

A szegkötést kilazulás ellen a szeg végének visszahajlításával biztosít-

hatjuk. Ehhez egy kiselezett háromlú reszelőt használhatunk (10).

Ha a visszahajlított szegvég a fa szálirányában áll, azt a felületbe süllyeszthetjük. Ellenkező esetben a szegvég csak a felületből kiemelkedően hajlítható vissza.

Bútordarabok átalakításakor, beépített szekrények bontásakor ki kell húzni a régi szegeket. Nem ronszoljuk a faanyagot, nem nyomódik a harapófogó a felületbe, ha vaslemez darabot helyezünk a fogó alá. A felületből kiemelkedő szegfejet szeghúzó fokú kalapáccsal húzhatjuk tovább. Közben a kalapács feje alá helyezünk fokozatosan vastagabb alátéteket (11).

S-t

A PROPÁN-BUTÁN RÓL

annyt, hogy fűtőértéke 12 800 kilokalória kilogrammonként. Általában 11 kg-os, ritkábban 22 kg-os palackokban használjuk. A propán (C_3H_8) és a bután (C_4H_{10}) nyomás alatt, cseppfolyós állapotban kerül a palackba. Szintelenek, szagtalanok, ezért a PB-gázt a hagymára emlékeztető szagú anyaggal szagositják, hogy elillanása észlelhető legyen. Nehezebb ugyanis a levegőnél, fajsúlya azének 1,8-szerese — a palackból kiszökve tehát leül. Ezért nem szabad alagsorban, pincében, vagy annak közelében használni.

A tüzelőszervezetekbe nyomáscsökkenés után keresztül jut a cseppfolyós gázrteg felett felszabaduló, gázneművé párolgó PB-gáz, (másképpen palackgáz). Ezért a palackot — a gáz fogytával — szigorúan tilos fejre állítani vagy ledönteni.

Tilos a palackot tűző nap hevének kitenni (pl. autó tetején szállítani), burkolt oldalú gáztűzhelyhez 30 cm-nél — vagy a hőt erősebben sugárzó kályhához 150 cm-nél közelebbre állítani.

Szigorúan tilos hidegben — a párolgás gyorsítására — a palackot hőszugárzóval hevíteni, vagy pláne tűzhelyre állítani.

A palack cseréjének idején a közelben gyufa, nyílt láng vagy hőszugárzó használata, villanyok fel-le kapcsolgatása, motorok indítása is tilos.

A palackról működtetett gázsugárzót (fényképünk) tilos a palack irányába fordítani.

Palackcserekor az új palackra szerelt reduktor (nyomáscsökkenítő) csatlakozást, arra a gumicső felerősítését, vagy a pa-

lack szelepnének jól zárását csak szappanos vizes ecseteléssel szabad ellenőrizni. Ha szökik a gáz, az a szappanos vízből buborékokat formál. Szigorúan tilos a tömítettség nyílt lánggal ellenőrzése — még ha ez egyes „szakemberek” főlényes gyakorlata is.

Célszerű a palack minden egyes cseréjekor a nyomáscsökkenítő bőrtömítését újra cserélni. Csak egy, de ép, új tömítőgyűrűt használjunk. Gondosan ellenőrizzük a gumicsövet rögzítő bilincsek szorosságát és a gumicső esetleges kitöréseit, kopását is. Ha hibásak, azokat azonnal cseréljük ki — csakúgy mint a gyanús nyomáscsökkenőt (amelynek a palackon vízszintesen kell állnia!).

A nyomáscsökkenítő balmenetes (!!!) hollandiányáját csak szabványos villáskulccsal húzzuk meg. E célra a hegesztéssel vagy másképpen meghosszabbított szárú (erőkarú) villáskulcs használata szigorúan tilos. A nem jól bekapartott csavarmentet ugyanis könnyen leszakíthatja és az a nyomáscsökkenítő lerepülését idézheti elő.

Gázömlés észlelése esetén láng használata, szikra keltése, villanykapcsoló működtetése stb. életveszélyes. Ilyenkor a palackot minél hamarabb a szabadba kell vinni, s a helyiségeket jól ki kell szellőztetni.

Mindezek érvényesek a kis kemping-palackokra is — amelyek közül a nyomáscsökkenítő nélküli lengyel gyártmányúak tömítettségére különösen ügyelni kell.

-technikus-

Ki ne tudná, hogy a propán-bután palack a hiánycikkek listáján szerepel. S mégis, ma már alighanem tanyán is hamarabb lehet PB-tűzhelyet találni, mint kukoricaszárral fűtött sparhertet.

S bár a PB tüzelésű tűzhely, kályha és melegítő biztonságos, úgyszólván nem telex el hét, hogy ne hallanánk hirt PB-palack robbanásról és az azt követő tűzről.

A robbanások okainak vizsgálatok körülbelül olyan arányban állapítanak meg okként emberi felelőtlenséget, ill. műszaki hibát, mint a közlekedési baleseteknél (ahol — köztudomásúan — szinte alig akad műszaki okból előálló baleset —, annál több emberi gyarlóságból!).

S, hogy a PB használóknak kevesebb kelljen tájékozatlanságukból eredő robbanástól-tűztől tartaniok, hátsó színes borítónkat s ezt a fél oldalt a legfontosabb biztonsági előírások ismertetésére szántuk. Annál is inkább, mert nyáron né a baleseti veszély, hiszen túrán, kempingben, hétvégi házakban a kezelésében gyakorlatlanok is használják a PB-t.

Örökzöld CSM-témák

Gyakran sietős a dolgunk, főként reggel, s' akkor kapkodunk is, ami időnként megbosszulja magát. Például amikor késve ébredtünk, a nagy sietségben öltözéskor kirántjuk a szekrény ajtaját, ami a kíméletlen mozdulat következtében a kezünkben marad. Az ajtó azonnali javításáról persze szó sem lehet, a sietség miatt későbbre halasztjuk. Este azután törhetjük a fejünket a megoldáson, mert a szekrény megrokkant ajtaján nem a jól ismert csuklós-, hanem valamilyen új pántokat találunk. Am azokat is meg kell és meg is lehet javítani. Tehát munkára fel, feladatulunk...

...a kivetőpántos ajtók javítása

E munkához azonban ismereteinket bővíteni kell, mert a korszerű kivetőpántokkal szerelt ajtók javítása kissé bonyolultabb, mint amelyekre hagyományos bútorpántokat csavaroztak. Cikkünkben e munkához adunk néhány tanácsot.

ISMERJÜK MEG!

Mint a hagyományos csuklóspántok, a kivetőpántok is többféle. Funkciójuk azonos a csuklóspántokéval, működésük azonban eltérő. Ismert, hogy amikor a csuklóspántok szárnyai a központi csap körül elfordulnak, a kinyitott ajtó a bútor darab oldalapja mellé simul, vagy annak élével kerül egyvonalba. Attól függően, hogy a pántot hova erősítették fel. A bútor darabokat ezért nem lehetett szorosan egymás mellé állítani, mert a szekrénykáva élet is fedő ajtókat nem lehetett kinyitni. Ezen a gondon a kiemelő-, vagy más néven kivetőpántok segítettek. Az új típusú pántokkal felszerelt szekrényajtók 90, illetve 180 foknyira is kinyithatók anélkül, hogy a szorosan mellettük levő ajtó vagy bútor darab útban lenne (1). A 180 fokra kinyitott ajtó még kb. 20 mm-re el is távolodik a bútorkáva életől.

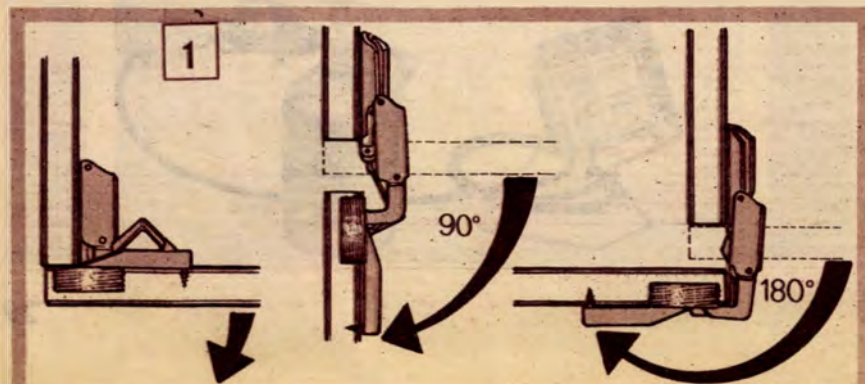
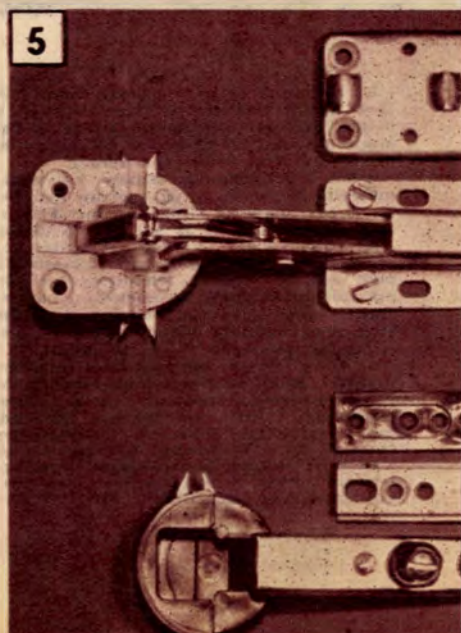
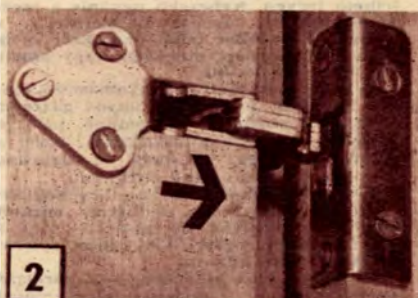
Az új pántok — pontosabban az ajtók — egyetlen hátránya, hogy nagyon érzékenyek a túlnyitásra. Ilyen esetekben a pánt megfeszül, s többnyire kiszakad az ajtóba mart fészkek fala. Ha már megtörtént a baj, bosszankodás helyett inkább azzal foglalkozzunk, hogy a sérült részt miként lehet helyreállítani. Segítségül bemutatunk néhány kivetőpántot és ismertetjük azok „gyengéit”, továbbá javításuk módját is.

Egyszerű szerkezetű a két darabból álló lemeznyelves kivetőpánt. Előnye, hogy az ajtót — mint a diópánttal szereltet — egy mozdulattal leemelhetjük a bútorról (2). (Ilyen pántokat találhatunk pl. a régebbi „Firenze” szekrény sorok ajtóin). Két darabját az ajtóba, illetve a káva élbe vésett téglalap alakú fészkek fölé csavarozzuk. Túlnyitáskor többnyire a kávrára szerelt L-alakú rögzítőlemez szakad

ki. Javításkor a fészket véssük nagyobbra, a hiányt meg pótoljuk vörösfenyő lécből levágott s a kivészt részbe ragasztott darabbal. A fészket véssük ki, majd a lemezt az eredetinel hosszabb facsavarral szereljük fel.

Jónéhány, régebben gyártott bútoron található még műanyagházas kivetőpánt (3). Gyenge pontja éppen a műanyagház. Ugyanis ha erőteljes mozdulattal nyitjuk, a nyelvet rögzítő csapfészkek letörnek. Ezen úgy segíthetünk, hogy a sérült műanyagház fölé U-alakú alumínium idomból lefűrészelt darabot helyezünk, majd a csaplyuk helyét átjelöljük s kifúrjuk. Az alumínium idomot és a műanyagházat az eredeti csavarokkal szereljük vissza a szekrényre (4). A nyelvet rögzítő csapot cseréljük ki hosszabbra, s a pánt újra kifogástalanul tartja az ajtót.

Az újabban gyártott kivetőpántokon már csak az ajtólapba süllyesztett korong alakú csésze készül műanyagból, s az nem törik el. Annál inkább a többnyire faforgácslapokból készült szekrényajtóknak a pántesze mellett része. A kitört darabokat azonban hiába ragasztanánk vissza eredeti helyükre, mert a ragasztásos kötés nem kellő szilárdságú és néhány ajtónyitás után a fészkek fala újból kitörne. A megrokkant ajtók helyreállítása már eléggé bonyolult, ezért a javítással részletesebben foglalkozunk. Főként azért, mert ilyen pántok (5), kaphatók a bútorvasalási szaküzletekben (pl. V., Bajcsy-Zs. út 64.; VL, Lenin krt. 86. sz.). A 90 foknyira nyíló pánt ára 12,30 Ft, a 180 foknyira nyílóé pedig 22,40 Ft. A pántokat új ajtókra is felszerelhetjük

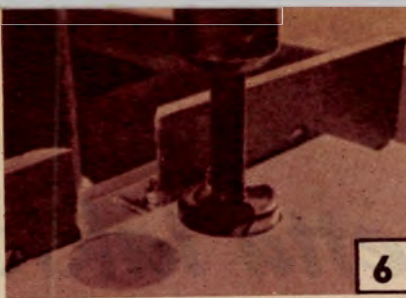
„MEGROKKANT” AJTÓ

Ha a pántfészek fala kitört, egyszerű módon segíthetünk a bajon. A pántot kb. 50 mm-rel lejjebb erősítsük az ajtóra. De csak a megoldás egyszerű, a megvalósítása már kissé bonyolultabb.

Mindenekelőtt a hibás ajtót szereljük le a szekrényről. A káva belső oldalára erősített pántdarabok csavarjait hajtsuk ki, s az ajtó máris a kezünkben marad. Ezután a hibás pántot óvatosan távolítsuk el, majd az ajtó kitört darabjait ragasszuk a helyükre. Az eredeti fészekbe epokittal ragasszunk fakorongot (6). Az esetleges felületi mélyedéseket műfával töltjük ki. Az új pántfészek kialakítását csak a kijavított rész teljes száradása után kezdjük el.

Az új fészek középpontját az eredetivel egyvonalban, de legalább 50 mm-rel lejjebbre jelöljük az ajtó belső oldalára, s köréje körzövel húzzunk egy 36 mm átmérőjű kört. A fészket legkönnyebben fűrőgép tokmányába fogott, 36 mm átmérőjű egytetemes, ún. Forstner fűrővel alakíthatjuk ki (7). Ám mivel ez a szerző szám nehezen szereshető be, a vakfurat egy csődarabbal is kialakítható. A cső egyik végén 2-4 helyen reszeljünk vágóékeket. A másik végénél fúrjunk lyukat, dugjunk bele egy illeszkedő csődarabot (8). E célszerszámmal meghatározott helyre azonban csak úgy fúrhatunk lyukat, ha előtte a cső felhevített sima végével az ajtó lapjába egy 1,5-2 mm mély vezetőhornyot égetünk. Az így kiégetett hornyot már vezet csőfúrónkat, amellyel lassú forgatása közben alakíthatjuk ki a 13-14 mm mély hornyot. Ezt követően a felesleges anyagot fávészővel távolítsuk el.

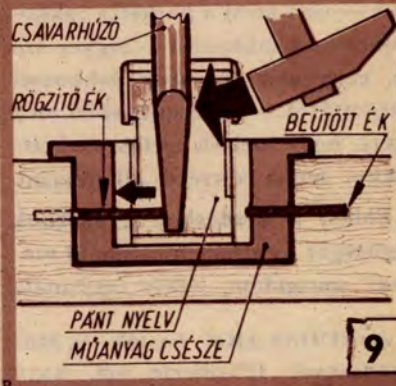
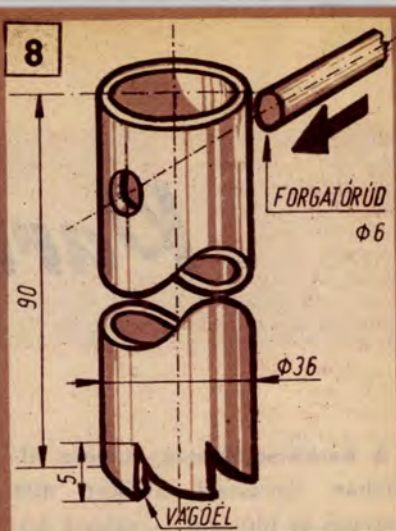
Először a rögzítő ékeket toljuk a műanyag csésze belsejébe, azt pedig nyomjuk a kialakított fészekbe. Miután a pántot pontosan beállítottuk, a két rögzítő éket egymás után üssük a fészek falába (9). E kis lemezekhez nehéz hozzáférni, ezért az ékeket szerelőcsavarhúzóval, il-

letve annak szárára mért kalapácsütésekkel „tessékeljük” a faanyagba. A pánt másik „szárát” az eredetihez hasonlóan, azzal egyvonalban csavarozzuk a bútor-káva oldallapjának belső felére.

Az ajtót óvatosan próbáljuk becsukni, s ha kissé feszül, a felső rögzítőcsavar megmozdítása után a pántszárát kissé húzzuk ki, majd a csavart újból húzzuk meg. Végül a pántok mozgó részeinek csapját olajozzuk meg. A munka elvégzése során két tapasztalattal lettünk gazdagabbak. Egyrészt azzal, hogy az ajtókat soha nem szabad túlságosan kinyitni, másrészt, hogy a szekrénypántok javítása sem ördögösség, legközelebb már nem problémát, hanem csak munkát jelent.

-05-05

A Technika Könyvesbolt és Antikvárium ajánlja:

..... pld. Bánsági-Petról-Porempevics-Reményi: GÉPJÁRMŰVILLAMOSSÁGI MŰSZERÉSZ. Műszaki, 1976. 565 oldal	kötve 38,- Ft
..... pld. Bartsch, W.: ESZTERGÁLÁS 1. kiadás. Műszaki, 1975. 238 oldal	kötve 27,50 Ft
..... pld. Bartsch, W.: SZERSZÁMOK, GÉPEK, MUNKAMÓDSZEREK 3. kiadás. Műszaki, 1975. 231 oldal	kötve 27,50 Ft
..... pld. Bizám György-Herczeg János: SOKSZÍNŰ LOGIKA 175 logikai feladat. Műszaki, 1975.	kötve 65,- Ft
..... pld. Magyarai Béla: RADIÓTECHNIKAI ZSEBKÖNYV. Műszaki, 1975. 1678 oldal	kötve 85,- Ft
..... pld. Magyarai Béla: TRANZISZTOR-ATLASZ 2., átdolgozott kiadás. Műszaki, 1976. 632 oldal	kötve 70,- Ft
..... pld. Pallai Sándor: NEMESFÉMIPARI ZSEBKÖNYV. 1. kiadás. Műszaki, 275 oldal	kötve 28,- Ft
..... pld. Pallai Sándor: ŰTVÖSSÉG, NEMESFÉMIPAR, DIVATÉKSZER KÉSZÍTÉS. 1. kiadás. Műszaki, 1976. 397 oldal	kötve 34,- Ft
..... pld. Szemerédy Zoltán: FOTÓBARKÁCS. 2. kiadás. Műszaki, 1976. 181 oldal	fűzve 13,- Ft
..... pld. TECHNIKA KISENCEKLOPÉDIA 1-2. kötet, Műszaki, 6129 címszó és 2013 ábra	kötve 300,- Ft

A felsorolt kötetek egyenként is megrendelhetők. Postán, utánvétellel szállítunk, magánszemélyeknek 200,- Ft feletti portómentesen. Kérjük, szíveskedjék a megrendelő szelvényt kiöltetni és borítékban címünkre elküldeni.

**CÍMÜNK: ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
TECHNIKA KÖNYVESBOLTJA
1114 Budapest, XI., Bartók Béla út 15.**

A MEGRENDELŐ NEVE:

Pontos címe (irányítószám):

.....
olvasható aláírás

Parketta lakkozás

A barkácsolók nagy tábora általában tavasszal, amikor már kedvező az időjárás — többek között — sort kerít a parketta lakkozására is. A lakkozást — legyen szó új, vagy már régebben lakkozott parkettáról — töprengés előzi meg azért, hogy melyik tartós parkettalakkot lenne célszerű alkalmazni.

Ebben a kérdésben igyekszünk segítséget nyújtani a „Csináld magad” mozgalom lelkes tagjainak.

A BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár felismerte azt, hogy különbözőek az ízlések és igények, ezért a tartós parkettalakkok választékát is növelte. A BUDALAKK parkettalakkjainak a választéka a következő:

BUDALUX parkettalakk
REZISZTÁN parkettalakk
VILUPÁL parkettalakk.

A közeljövőben forgalomba kerül a Parketta alapozó lakk 001 is, mely azt az igényt igyekszik kielégíteni, hogy a lakkozott parketta ne sötétedjen meg. Ez az alapozó lakk nem vizes, hanem oldószeres, tehát nincs visszamaradó nedveség, mely a rákerülő parkettalakk tapadását befolyásolhatja. Haszná-

lata egyben gazdaságos is, mert az első lakkréteg nem szívódik be a fába, és ezért már két réteg parkettalakk is megfelelő fényű, tartósabb bevonatot biztosít.

Kiadóssága: 1 kg-mal 8—10 m² parketta vonható be.

A BUDALUX parkettalakkot azok figyelmébe ajánljuk, akik idegenkednek a két összetevős lakkoknál szükséges méricskéléstől és kevergetéstől. A BUDALUX egykomponensű, a levegőnedvesség hatására keményedő tartós parkettalakk. Bevonata gyorsan szárad, tetszetős és kopásálló. Felhordás közben a szaga nem kellemetlen.

A REZISZTÁN parkettalakk két-komponensű termék, melyre azok figyelmét hívjuk fel, akik szeretnék a parkettalakkozást egy nap alatt elvégezni. Ehhez természetesen 20 °C körüli tartós hőmérséklet szükséges. Ilyen feltételek mellett a bevonata gyorsan szárad, tetszetős, fényes, rugalmas, kopásálló, ezért kielégíti a legkényesebb igényeket is. Szaga felhordás közben nem kellemetlen.

Keverési arány: négy súlyrész REZISZTÁN parkettalakk, „A” komponenshez, egy súlyrész RE-

ZISZTÁN parkettalakk „B” komponenszt kell keverni.

A legismertebb és legrégebbi tartós parkettalakk a VILUPÁL parkettalakk, melynek bevonata kemény, fényes, rugalmas és kopásálló, azonban felhordás közben a szaga kissé ingerlő. Használatakor a lakkot 20 térfogat százalékos edzőoldattal kell összekeverni.

Az ismertetett anyagok hígítására és az ecsetek, edények stb. tisztítására az UNIVERZÁLIS parkettalakk-hígító használható.

A lakkok bármelyikével a már egyszer lakkozott parketta is átvonható, ha azt kellőképpen le tisztították és nincs fáig lekopva.

Ilyen esetben egy vastagabb réteg újjávarázsolja a parkettát. Ha helyenként a kopás elérte a fát, azt a helyet is gondosan meg kell tisztítani és többszöri javítással el kell érni az ép lakkréteg vastagságát, majd egy befejező réteg (az egész felületen) egységessé és széppé teszi azt. Az alapozást és lakkozást szellőztetés mellett célszerű végezni, mivel az oldószergőzök zárt helyiségben tűz- és robbanásveszélyesek.

Mind az alapozásról, mind a parkettalakkozásról, valamint az alkalmazandó technológiáról, részletes felvilágosítást ad:

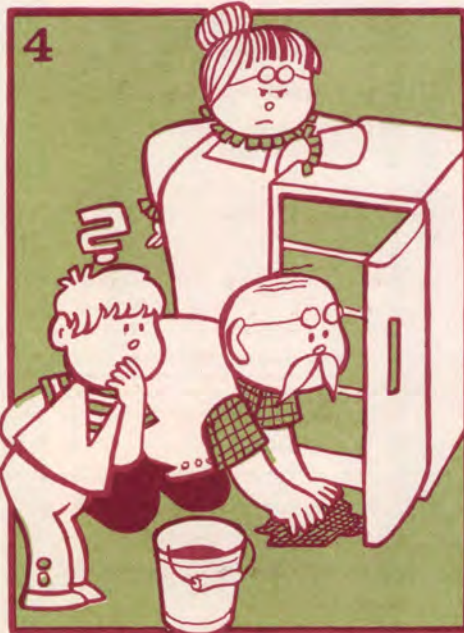
BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár
Műszaki Vevőszolgálat

1055. Budapest V., Balassi B. u. 7.

Telefon: 110-657, 314-579

Telex: 22-5667

(—)

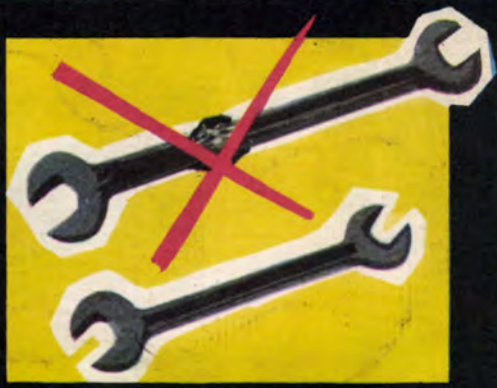
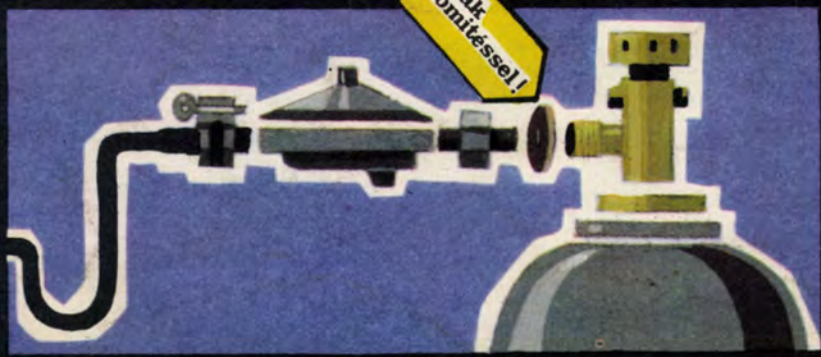
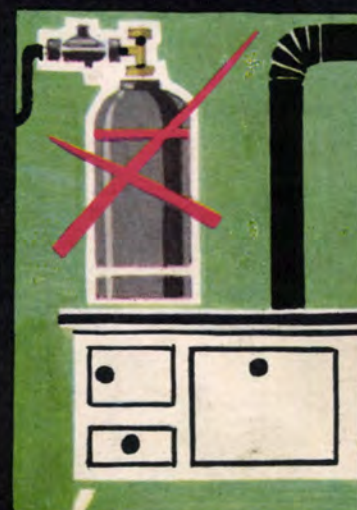
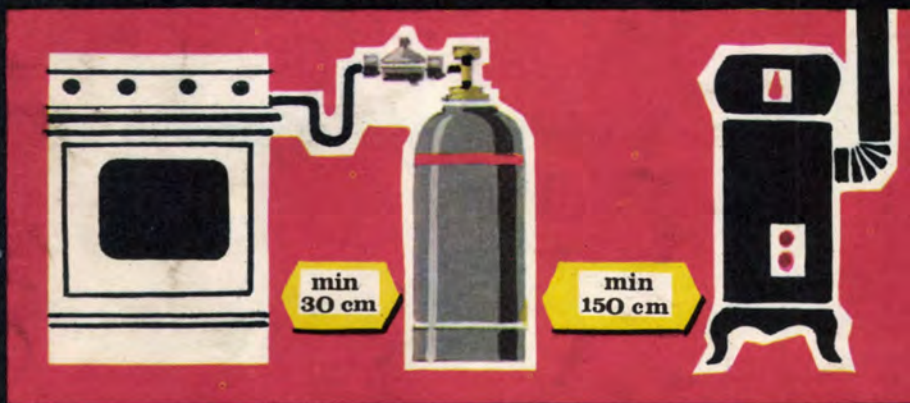

MAKSY CSALÁD MINI ÖTLETEI

ZERMESTER

76/7

A PB palack kezelésének ismeretei... 29. old.